

Velencei-tó

2026. 1. szám

Kultúra – gazdaság – turizmus – életmód

10 ÉVE NYITOTTA MEG KAPUIT A HALÁSZ-KASTÉLY

20 ÉVES
A VELENCEI-TAVI KISTÉRSÉGÉRT ALAPÍTVÁNY

A MEGÚJULT MESZLENY-KASTÉLYBAN
MEGNYÍLT A FISCHER EMIL MÚZEUM

10 ezer példányban megjelenő ingyenes magazin

RENDELJE MEG

A FISCHER EMIL MÚZEUM MEGNYITÁSÁVAL
EGYIDŐBEN MEGJELENT HÁROM KÖTETET!

KATALÓGUS

Dísz tárgyak a Fischer Emil kerámiagyárból.
Válogatás L. Simon László gyűjteményéből

L. Simon László gyűjteményét bemutató album, mely kizárólag olyan dísz tárgyakat mutat be,
amelyek a 2026-ban megnyílt Fischer Emil Múzeumban láthatóak
224 oldalas, keménytáblás, 230 × 320 cm méretű kötet, 13990 Ft

MONOGRÁFIA

Reznicsek Mátyás: Kerámiába zárt szecesszió. Fischer Emil és kerámiagyára

Tóvárosi Fischer Emil életművének rekonstrukciója és egyben a századforduló iparművészetének átértelmezése
216 oldalas, keménytáblás, 230 × 320 cm méretű kötet, 18990 Ft

FORRÁSGYŰJTEMÉNY

Fischer Emil társadalmi működése. Kereskedelem, Budapesti Vásárok, BNV
Válogatta és szerkesztette: Reznicsek Mátyás

Tóvárosi Fischer Emil (1863–1937) kerámiagyáros, kereskedő szerepének bemutatása a BNV kialakulásában.
192 oldalas, kartonált, 140 × 200 cm méretű kötet, 5990 Ft

Ünnep a Velencei-tónál

20 éves a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány, 10 éve nyitotta meg kapuit a Halász-kastély

A Velencei-tónál működő közhasznú kulturális alapítványaink életében igen fontos az idejünk esztendő. Éppen húsz éve, 2006-ban alapítottam meg a Velencei-tavi Kistérségért Alapítványt. A szervezet néhány évig Thimár Attila irodalomtörténész-szerkesztő, majd Kazai Viktor ügyvéd elnöki irányításával igyekezett értéktérítő munkát végezni. Az olvasó által kézben tartott magazinunk is ennek része, hiszen ezt is az alapítvány jelenteti meg. A szervezetünk megalapította az évek során rangos elismeréssel nemesedett Velencei-tóért díjat, amit az évente megrendezett turisztikai évadnyitón adunk át – így lesz ez idén is. A Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány az Európai Unió támogatásával újította fel a kápolnásnyéki Halász-kastélyt, amely színvonalas kiállításával, koncertjeivel, rendezvényeivel országos jelentőségű intézménnyé nőtte ki magát, s éppen tíz esztendeje szolgálja ki a helyben élők és

a nyaralótulajdonosok kulturális igényeit is. A kastély igazgatója Rodics Eszter kiváló szakmai munkát végez, érthető tehát, hogy a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola megalapításakor őt kértük fel a másik szervezet kuratóriumi elnökének.

Büszkeséggel valljuk, hogy a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola viszonylag rövid története során csodát alkotott, a teljesség igénye nélkül álljon itt egy lista: a térségünkben a Vörösmarty Emlékház felújítása és magas színvonalú működtetése, a Liszt Művészház, a Csajághy Laura Szabadtéri Színpad, a Szűcs Galéria, a Halász Gedeon Eseményközpont, továbbá egy fantasztikus alkotóműhely és művészszálló, egy kerékpáros pumpapálya vagy egy izgalmas szabaduló szoba létrehozása, illetve az ország számos pontján művelődési intézmények, köztük a szombathelyi megyei művelődési központ működtetése. Ugyanakkor folyamatban van a velen-

cei gyermektábor fejlesztése, Budapesten képzőművészeti alkotóműhelyek kialakítása, vagy éppen a fővárosban a Gutenberg Stúdió megnyitása.

Amire viszont az idei ünnepi évben különösen büszkék vagyunk: a romos állapotú velencei Meszlény-kastély megmentése és benne a magyar kerámia- és porcelánművészetnek otthont adó Fischer Emil Múzeum megnyitása.

Mindeközben látjuk, hogy hazánk kormányzati politikája jelentős változás előtt áll, ami reméljük, mind a mi kulturális misszióinkat, mind a vesztes vízhiánnyal küszködő csodás tavunkat kedvezően fogja érinteni. Szervezeteink, azok vezetői és munkatársai ahogyan eddig, úgy ezután is partnerei lesznek a lakóhelyünket és a nemzeti közösségünket szolgáló pozitív kezdeményezéseknek.

L. Simon László

TARTALOM

Köszöntő

Ünnep a Velencei-tónál. 20 éves a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány, 10 éve nyitotta meg kapuit a Halász-kastély 1

KULTÚRA

Weöres Sándor is méltó emléket kapott 5

„Nem tanítottunk – együtt éltünk a gyerekekkel, abból született minden” – Az egykori Ősz utcai óvodáról, nyugdíjas, agárdi óvodapedagógusokkal 14–17

SPORT

Fegyelemből magabiztosság, gyakorlásból jellem – **Patyi Gergő** sensei a tő körül teszi mozgalmassá a gyerekek életét 10–13

PORTRÉ

„Láttam. Éreztem. Gondoltam. Ezért a kép.”
Székely-Czifra Anett képtörténetei a fejünkben folytatódnak 22–25

TÓPARTI GASZTRO

Bélás kocsonya és dunántúli pacal, a Kanyar Büfé sztárjai
Szabó Béla diétás szakács házias ízei 6–9

HELYTÖRTÉNET

Kárpáti Miklós: Makovecz Imre és a Velencei-tó 18–21

ÜNNEPI MELLÉKLET – 20 ÉVES A VELENCEI-TAVI KISTÉRSÉGÉRT ALAPÍTVÁNY

Két évtizede a Velencei-tó szolgálatában.
20 éves a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány 50–53

MESZLENY-KASTÉLY VELENCE

Velence és a Meszleny-kastély új korszaka 54–56

Az első időszak tálalt: Herendi 200 57

Történetek a falak között. Helytörténeti kincsek a Meszleny-kastély múzeumában 58–61

Soós Zsuzsanna ragyogó alkotásai. Amikor a kiállítás hangulata az ólomüveg ablakokban folytatódik tovább 62–63

ÜNNEPI MELLÉKLET – 10 ÉVES A HALÁSZ-KASTÉLY

A felújítás előtti idők. Újra felfedezett múlt 26–28

Szerves egységben a településsel 29–31

Időtlen szépség az agárdi műhelyből – **Németh Zoltán** varázslatos munkái 32–33

Csábító ösvények, percelő utak közt.
A kastélypark ma is élő, lélegző örökség 34–35

A megújulás koronája. Ez történt 10 éve 36–37

Erős kezdés – Kiállítás Rippl-Rónaitól Markóig 38

Élő örökség. A Halász-kastély tíz éve 39–45

Ahol minden a Velencei-tóról szól. Turisztikai Évadnyitó:
„Cél a velencei-tavi térség pozicionálása a magyarországi turisztikai térképen” 46–49

IMPRESSZUM

VELENCEI-TÓ – Kulturális, idegenforgalmi, gasztronómiai, gazdasági magazin. **2026/1., VIII. évfolyam első szám.** Megjelenik évente kétszer, illetve tematikus számokkal alkalmanként. Felelős szerkesztő: **S. Tóttó Rita**. Szerkesztőbizottság: **L. Simon László (elnök), Rodics Eszter, Bársony Péter**. Kiadja a **Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány**, 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10., Telefon: 06-21 292-0471. www.velma.hu, e-mail: szerkesztoseg@velma.hu, Felelős kiadó: **Dr. Kazai Viktor kuratóriumi elnök**. Hirdetésfelvétel a szerkesztőség elérhetőségein lehetséges. Címlapkép: **Kőmives András**, Nyomdai előkészítés: **Arany Imre | Layout Factory**, Nyomdai munkák: **Alto Nyomda Kft., Székesfehérvár**, Példányszám: 10.000, ISSN 2677-0504. A magazint kiadó Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány támogatója a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

HAJÓMENETREND 2026

2026. ÉVI VELENCEI-TAVI ELŐ- ÉS UTÓSZEZONI HAJÓMENETREND

április 3. – június 21. minden szombaton, vasárnap és ünnepnap
augusztus 24. – szeptember 27. minden szombaton, vasárnap és ünnepnap

ÁTKELŐ SÉTAHAJÓ JÁRAT AGÁRD ÉS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGET KÖZÖTT (menetidő: kb. 20 perc)

10:15	11:15	13:15	15:30	Indul	AGÁRD	Érkezik	11:15	12:45	14:15	16:30
10:45	11:45	13:45	16:00	Érkezik	PÁKOZD-SZÚNYOG-SZ.	Indul	10:45	12:15	13:45	16:00

SÉTAHAJÓZÁS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGETEN (menetidő: kb. 30 perc)
Indul (min. 6 teljes árú, felnőtt fizető vendég esetén): 11:45-kor.

SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON (menetidő: kb. 1 óra)
Indul (min. 6 teljes árú, felnőtt fizető vendég esetén): 14:15-kor és 16:30-kor.

Várjuk a fedélzeten!

JEGYÁRAK áfával (F/Gy-Ny/J*):

* F: Felnőtt, Gy-Ny: Gyermek (4-18) és Nyugdíjas,
* J: Jelképes (fogytékkal élők és kísérőjük jogosultságát igazoló okmány alapján)
Vonaljegy Agárd és Pákozd-Szúnyog-sziget között: 1950/1500/525 Ft.
Sétahajózás Pákozd-Szúnyog-szigeten: 1500/1200/450 Ft.
Sétahajózás Agárdon: 3000/2400/900 Ft.
Családi kedvezmény: két szülő esetén a második gyermek díjmentesen utazhat.
Díjmentes utazás: 4 éves korig.
Kerékpárszállítás ingyenes!

HAJÓBÉRLÉS

100 személyes „Nadap” nevű hajó bérleti díja: bruttó 84.000 Ft/óra
50 személyes „Agárd”, 29 személyes „Gárdony” nevű hajó bérleti díja: bruttó 69.000 Ft/óra
A hajók bérleti díja tartalmaz egy Velencei-tó élővilágáról szóló tájékoztatót, de ezt az igényét kérjük jelezze a különjárat megrendeléskor!

Menetjegyek a hajón válthatók. A biztonság érdekében a hajóvezető utasításai az utasokra nézve is kötelezőek. A menetrendváltozás jogát fenntartjuk.
Viharos idő esetén járatainkat nem indítjuk, és ezért semminemű felelősséget nem vállalunk.

2026. ÉVI VELENCEI-TAVI FŐSZEZONI HAJÓMENETREND

június 22. – augusztus 23.

ÁTKELŐ SÉTAHAJÓ JÁRAT AGÁRD ÉS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGET KÖZÖTT naponta (menetidő: kb. 20 perc)

10:15	11:15	13:15	15:30	17:30	Indul	AGÁRD	Érkezik	11:15	12:15	14:15	16:30	19:00
10:45	11:45	13:45	16:00	18:00	Érkezik	PÁKOZD-SZÚNYOG-SZ.	Indul	10:45	11:45	13:45	16:00	18:30

SÉTAHAJÓZÁS PÁKOZD-SZÚNYOG-SZIGETEN naponta (menetidő: kb. 30 perc)
Indul (min. 6 teljes árú, felnőtt fizető vendég esetén): naponta 18:00-kor.

SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON naponta (menetidő: kb. 1 óra)
Indul (min. 6 teljes árú, felnőtt fizető vendég esetén): 14:15, 16:30.

NAPLEMENTÉS SÉTAHAJÓZÁS AGÁRDON naponta (menetidő: kb. 1 óra)
Indul (min. 6 teljes árú, felnőtt fizető vendég esetén):
június 23 - július 20 között 20:00-kor
július 21 - augusztus 10 között 19:30-kor
augusztus 11 - augusztus 24 között 19:00-kor

Várjuk a fedélzeten!

JEGYÁRAK áfával (F/Gy-Ny/J*):

* F: Felnőtt, Gy-Ny: Gyermek (4-18) és Nyugdíjas,
* J: Jelképes (fogytékkal élők és kísérőjük jogosultságát igazoló okmány alapján)
Vonaljegy Agárd és Pákozd-Szúnyog-sziget között: 1950/1500/525 Ft.
Sétahajózás Agárdon: 3000/2400/900 Ft.
Naplementés sétahajózás Agárdon: 3900/3000/1050 Ft.
Családi kedvezmény: két szülő esetén a második gyermek díjmentesen utazhat.
Díjmentes utazás: 4 éves korig.
Kerékpárszállítás ingyenes!

HAJÓBÉRLÉS

100 személyes „Nadap” nevű hajó bérleti díja: bruttó 84.000 Ft/óra
29 személyes „Gárdony”, 50 személyes „Agárd” nevű hajó bérleti díja: bruttó 69.000 Ft/óra

Menetjegyek a hajón válthatók. A biztonság érdekében a hajóvezető utasításai az utasokra nézve is kötelezőek. A menetrendváltozás jogát fenntartjuk.
Viharos idő esetén járatainkat nem indítjuk, és ezért semminemű felelősséget nem vállalunk.

WEÖRES SÁNDOR IS MÉLTÓ EMLÉKET KAPOTT

A Velencei-tó környéke az utóbbi években egyre inkább a magyar irodalmi és közéleti emlékezet fontos helyszínévé vált. A kápolnásnyéki Halászkastély parkja és közéleti panteonja, valamint a Vörösmarty Emlékház birtoka, továbbá a Gárdonyiban létrehozott Fejér Vármegyei Irodalmi Emlékfal mind méltó módon őrzik a magyar szellemi élet nagy alakjainak emlékét. Ezek a helyszíneken már számos író, költő és közéleti személyiség kapott helyet szobrok és domborművek formájában, egyfajta élő irodalmi, közéleti pantheonként gazdagítva a térség kulturális örökségét.

2026-ban újabb jelentős alkotással bővült a térség: ezúttal Weöres Sándor

számára állítottak emléket a Fejér Vármegyei Irodalmi Emlékfalnál. A huszadik századi magyar líra egyik legegységibb hangú alkotója ezzel a gesztussal ismét szimbolikus „hazatalál” abba a térségbe, amelyhez élete és pályája több szálon is kötődött. Bár életének jelentős részét nem Fejér vármegyében töltötte, mégis fontos állomás volt számára a Velencei-tóhoz közeli Székesfehérvár, ahol a háború utáni években múzeumi tisztviselőként dolgozott, és bekapcsolódott a helyi kulturális életbe. Ez a rövid, de meghatározó időszak is hozzájárult ahhoz, hogy neve összekapcsolódjon a térséggel, amely ma emléket állít neki, Simon Rozália domborműve formájában. ◀

János Zoltán irodalomtörténész, az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetője avatta fel a domborművet

Simon Rozália, az alkotó és műve, a Weöres Sándor dombormű

Weöres Sándor életműve rendkívül sokrétű volt. Költőként a magyar líra formai és tartalmi megújításának egyik legfontosabb alakja lett, aki játékos nyelvi megoldásaival, filozofikus mélységeivel és műfaji kísérleteivel egyaránt kitűnt kortársai közül. Feleségével, Károlyi Amy-val együtt szellemi műhelyt is alkottak, és munkássága a fordítások, gyermekversek és elméleti írások területén is maradandó értéket képvisel. Művei a magyar irodalom klasszikus részévé váltak, és több generáció számára jelentenek inspirációt.

Fotók: S. Töttő Rita

Bélás kocsonya és dunántúli pacal, a Kanyar Büfé sztárjai

Amikor a Velencei-tó körüli gasztronómiáról beszélünk, gyakran a tóparti lán-gos és a büfésor jut eszünkbe, ám Dinnyés határában, a 7-es út kanyarjában valami egészen más történik. A Kanyar Büfében ugyanis a tulajdonos nem-csak a szívét adja az üzlethez, de minden éjjel újrakezdett munkáját is. Míg a világ a „mentes” étkezést modern hóbortnak hiszi, Szabó Béla a legtisztább profizmussal ötvözi a diétás szakács precizitását a nagymamáink konyhá-jának házias ízeivel. Béla a Velencei-tó magazinnak mesélt arról, miért és ho-gyan cserélte a profi szállodai konyhákat a dinnyési családi birtokra, hogyan került be a Pacal Útlevílbe és miért egyedülálló a kacskocsonyája.

Szabó Béla már hajnal előtt a tűzhely mellett áll, hogy a Kanyar Büfé vendégeit friss, házias fogások várják

A konyhában készülő ételek a hagyományos magyar ízek iránti elkötelezettséget tükrözik

Az idei év kezdetén, de már a kocso-nyafőzés szezonjának utolsó pillanata-iban kanyarodtunk el a Velencei-tó egyik legnépszerűbb büféjébe, ahová kerékpárosok, autósok egyaránt ren-dszeresen betérnek – legyen az nyár

vagy tél. A Kanyar Büfé olyan biztos pont a házias magyar ízek kedvelői-nek túl a Velencei-tó térségén is, mint amilyen biztos pont a Kanyar Büfé konyhájában Szabó Béla, maga a tu-lajdonos. Mindig ott van – kevesen

tudják, hogy gyakran már éjfélkor is főz, előkészül –, hogy a betérő vendé-geknek mindig a legjobbat nyújtsa. Évtizedek tapasztalatával, vidám habi-tusával és mulhatatlan elköteleződsé-sel a tekintetében fogadja a rende-

léseket, készíti a napi menüt, fűszerezi a pacalt, kockázza a húst a kocsonyába, pergeti a pirospaprikát a forró halász-lébe, kanalazza a hűvös tejfölt a pá-rolgó székelykáposzta tetejére. Szóval senki nem lepődik meg, ha azt mond-

A Kanyar Büfé olyan megállóhely, ahol a gasztronómiai élmény nem marad el, s ahol a házias ízek és a személyes jelenlét adják a különleges hangulatot

jük, Béla nem a hamburgerek világából érkezett. Ez a szemlélet segítette őt bekerülni a rangos Pacal Útlevelebe. Mint a Velencei-tó magazinnak meséli, határozott vízióval vágott bele a vendéglátásba: egy igazi, „megálló” autós büfét álmodott meg, olyat, amelyre gyerekkorából, az édesapjával közös balatoni utakról emlékezett.

Profi konyhától a kacsaszír-filozófiáig

A déli pörgés előtt ülünk le beszélgetni, a fedett terasz otthonos fotelülőkéi és a beszűrődő napfény már várják az éhes vendégeket. Bélának ez a közeg azonban nem volt természetes. Mint meséli, bár családja nem volt vendég-

A pacal feldolgozása is kézműves figyelmet kap, minden egyes darab a megszokott minőséget szolgálja

látós, ő már érettségi után tudta, hogy szakács lesz. Megjárta a rangos pesti szállodák konyháit, volt konyhafőnök és vezető diétás szakács is. Ez utóbbi tapasztalat hozta meg a fordulatot Dinnyésen is: a Kanyar ma már teljesen gluténmentes konyhával üzemel.

– *Kidobtam a régi gépeket, kifestettem, és azóta nincs liszt a konyhában. Sokan keresték a mentes ételeket, én meg úgy döntöttem, ne legyenek keresztzennyeződések, csináljuk meg az egészet tisztán* – meséli Béla. Nála nincs „olajozás”: hetente süti ki magának a kacsaszírt, azzal főz mindent. Az ételek kilencven százaléka tejmen-

tes is, a székelykáposztára is csak tála-láskor kerül a tejföl – már ha a vendég kéri és bírja.

A pacal és a „Bélás” kocsonya

Béla a saját ízlése után megy. A kínálat gerincét a „top ötös” alkotja: csülök, gulyás, kolbász, lecsó és a híres pacal. Utóbbira különösen büszke, bár elismeri, a Dunántúlon másképp fűszereznek, mint az Alföldön.

– *Nálam van babérlevél, majoránna, füstölt szalonna. Nemcsak a férfiak, de a hölgyek is szeretik, mert az*

A Kanyar Büfé kocsonyája gazdag alapanyagaival és tiszta, rezgős levéllel vált a törzsvendégek kedvencévé

íze megvan, de a fűszerektől izgalmasabb, selymesebb lesz – magyarázza a titkot. – A kocsonya szintén külön 'intézmény', és nem úgy készítem, mint máshol. De egy biztos: nálam mindenki megtalálja a saját szájze szerinti változatot. Van, aki csak a tiszta, rezgős levet szereti minden nélkül, nekik külön tartok ilyet, meg olyat is, amiben a lé mellett csak egy kis bőrke van. Aztán jön a következő lépcső, amit én csak csajoknak hívok: ebben színhús, azaz száras sertéskaraj és sertésnyelv

van, hogy ne legyen benne semmi 'ijesztő'. Aki ennél egy fokkal komolyabban akar, annak ott a nyelvése, amibe a sertés mellé már füstölt marhanyelvet is teszek. Az igazi klasszikus viszont az emberes fokozat: ebben benne van a sertés minden porcikája a pofájától a farkáig, a fülétől a lábáig – persze mindent szépen kicsontozva, apró kockákra vágva tálalok.

De a csúcs az, amit nem volt rest magáról Bélásnak elnevezni, mert ebben aztán minden benne van, amit

csak el lehet képzelni: füstölt marhanyelv, sertésnyelv és az összes többi 'alkatrész'.

– *Ez egy masszív, 80 deka feletti adag, aki ezt megeszi, az garantáltan jól van egy darabig. Ha pedig valami egészen különlegesre vágysz, ott a kacsakocsonyám, ami egy 48 órás lassú főzéssel készül, gyömbéres-kakukkfűves 'consommé', olyan tiszta, mint egy francia erőleves. A legújabb pedig a pacalos kocsonya, amiben benne van a sertés zsíros és húsos része és*

természetesen a füstölt marhanyelv. Nagy sikere van, sokan keresik. Ennek pedig szerintem egy titka van: nincs nálunk se zselatin, se ízfokozó, semmi büvészkedés, csak az anyag, ami benne van, meg a türelem.

Az életforma ára

Béla ösztönén beszél arról is, hogy a sikernek ára van. A Kanyar számára nem csak üzlet, hanem életforma.

– *Valóban minden időmet fel-emésztí. Éppen ezért szeretnék további kollégákat felvenni. De ahhoz továbbra is ragaszkodni fogok, hogy magam főzök!* – mondja, ez viszont sokszor éjszakai műszakot is jelent, hogy másnapra minden készen és frissen várja a vendégeket. Kimerítő életmód ez, vallja be.

Bár a Velencei-tó vízszintje és a változó turizmus sokakat nehéz helyzetbe hozott, a Kanyar tartja magát. A bringások, az átutazók és a visszajáró budapestiek, fehérváriak tudják: itt nincs „varázsszer”, csak házias ízek, saját készítésű savanyúság és az otthonos hangulat, amit csak egy olyan ember tud megteremteni, aki maga is imádja azt, amit a tányérra tesz. ◀

S. Tóttó Rita

Fegyelemből magabiztosság, gyakorlásból jellem

Alig több mint három éve vezeti a Velencei-tó környéki karate egyesületet, de máris tízszer annyian járnak, mint korábban. Pedig szigorú. Következetes és határozott. Ilyen Patyi Gergő sensei, aki több mint száz tókönyéki gyerek életébe hozott eddig erőt és tartást. Merthogy a kyokushin karate erről szól. Talán soha nem volt még akkora szükségük a fiataloknak a határokra, keretekre és bölcs erőre, mint a mai világban.

A Naga Dojo Team otthonában vagyunk, a VVSI tornatermében. Most éppen üres a terep, de máskor, edzésidőben karateruhák susogásával telik

meg a levegő, melyben fegyelmet követel és közben erőt sugároz a csoport vezetője, Patyi Gergő. Sorra érkeznek a híradások a kupákról, érmekről, ered-

ményekről, melyeket a jelentős nemzetközi bajnokságokról hoznak haza a Naga Dojo Team tagjai, így mára a térség megkerülhetetlen küzdősport

szervezetévé nőtte ki magát. A sensei nyugodt és határozott erőközpontként tartja egyben a csapatot és szab kereteket, célokat a köré gyűlőknek.

Fotók: S. Tóttó Rita, Bakos-Szabó Marianna

A Naga Dojo Team vezetőjeként Patyi Gergő valódi közösséget épít, ahol a mozgás mellett jellem és tartás is formálódik

Patyi Gergő sensei:

„Hiszem, hogy a mai „alfa generációnak” – akiknek a zsebében ott az internet és a nem-lineáris tudásszerzés lehetősége – égető szüksége van a keretekre.”

Patyi Gergő a dojo csendjében is ugyanazzal a határozott jelenléttel képviseli a fegyelmet és a belső erőt, mint edzés közben

A Velencei-tó magazinnak elárulta, hogyan csöppent ebbe a közegbe és mit tud adni az alfa generációnak.

A kezdetek: A folyosóról a sorba

– Az én történetem 1989-ben kezdődött Érden, még mielőtt betöltöttem volna a hatodik évemet. Az okok meglehetősen prózaiak voltak: édesanyám tanítónőként napközis felügyeletet tartott, édesapám és a bátyám pedig már edzettek. Nem maradhattam egyedül otthon, így bevitték magukkal. Egy-két edzést a folyosóról néztem végig, a harmadikon viszont már nem volt választásom: be kellett állnom a sorba

– meséli a kezdeteket az edző, akinek lendülete láthatóan azóta is tart, ma pedig már a saját egyesületében építi tovább a karate útját.

– Mérheterlenül szerencsésnek tartom magam a mesterem, Shihan Kurucz Mihály (5. dan) miatt. Az ő tiszta, egyértelmű szabályrendszere segített eligazodni a dojo életében, és megtanított arra, hogy az elért sikerek valóban a saját teljesítményemből fakadnak. Ezt a szemléletet hoztam át a Naga Dojo-ba is: fontosnak tartom, hogy a gyerekek pontosan tudják, mit érhetnek el saját erejükből. Számomra a karate ezt jelenti: képessé válunk saját magunk értékének meghatározására.

Határfezetegetés és gyógyulás

Huszonöt év versenyzés áll mögöttem: – Hét évesen kezdtem, és 34 évesen léptem utoljára hivatalosan tatamira. A legkedvesebb eredményem a 2016-os magyar bajnokság, ahol kata (formagyakorlat) és kumite (küzdelem) kategóriában is aranyat nyertem. Ez azért különleges számomra, mert egy súlyos térdszalag-szakadás után, a karate alapjaira épített rehabilitációval sikerült visszatérnem a csúcsra – meséli a megélt nehézségeket, melyekből tehát több mint sikeresen gyógyult fel. – Fiatalabb korban hajtott a „gyorsabban, többet, nagyobbab” elve

– a 30. születésnapomon például egy 30 órás edzést nyomtunk le. Ma már higgadtabban és megfontoltabban haladok, de ez az „örültség” és kitartás kell ahhoz, hogy ma hitelesen álljak a tanítványaim előtt.

15-ből 110: a rend ereje egy szétfolyó világban

– Amikor 2022-ben átvettem a Naga Dojo vezetését, 15 fővel indultunk. Ma 110-en vagyunk – meséli. A kérdésre pedig, hogy vajon mi a titok, csak annyit mond: – Én nem tudok szép plakátokat szerkeszteni. Szerintem a legjobb reklám az, amit a gyerekek sugároznak magukból a mindennapokban.

A versenyeken elért eredmények mögött a kitartó munka és a közös felkészülés ereje rajzolódik ki

A fiatal versenyzők minden küzdelemben a dojo szellemiségét és a sensei tanításait viszik magukkal a tatamira

2023 – Diákolimpia	Bakos Luca, 2. hely Szántó Nándor, 2. hely Bakos Noé, 3. hely
2023 – Magyar Bajnokság	Bakos Noé, 2. hely Kováts Zente, 1. hely Bakos Noé, 1. hely
2023 – German Open	Szántó Nándor, 2. hely Reim Nándor, 3. hely Bakos Noé, bronzérem
2023 – Európa-bajnokság	Szántó Nándor, legjobb 8 Reim Nándor, legjobb 16
2024 – Spanish Open	Bakos Noé, bronzérem Bóna Csenge, 7. hely Kováts Zente, legjobb 8
2024 – Európa-bajnokság	Pintér Dávid, legjobb 16 Bálint Annamária, 3. hely Bóna Csenge, 5. hely
2025. Spanish Open	Bakos Noé válogatott
2025 – International Friendship Tournament	Bakos Noé, 2. hely Bóna Csenge, 1. hely (kata); 4. hely (kumite) Hillier Hanka, 3. hely
2025. German Open	Bakos Noé, bronzérem Bóna Csenge, bronzérem Bálint Annamária, bronzérem
2025. Európa-bajnokság	Bakos Noé, 1. hely Bálint Botond Áron, 1. hely Bóna Csenge, 3. hely Bálint Annamária, 4. hely
2026. London Open	

Szigorú edző, vallja be – olyan, aki-nél a sorakozónál mindenkinek milli-méterre megvan a helye.

– Hiszem, hogy a mai „alfa generációnak” – akiknek a zsebében ott az internet és a nem-lineáris tudásszer-

zés lehetősége – égető szüksége van a keretekre. A fizikai és érzelmi fejlődés ugyanis továbbra is lineáris folyamat. A karate stabil utat mutat nekik: ha nem a korlátot akarják átútni, hanem megtanulnak mellette haladni, elképesztő fejlődésre képesek.

„Erőt adunk” – ez a Naja Dojo Team mottója. Ami persze nem csak fizikai erőt jelent. Azt a hitet kapják a gyerekek, amit a sensei már lát bennük, de ők talán még nem érzékelik.

Családi közösség a Velencei-tónál

– A feleségemmel szeretnénk a környék – Gárdony, Velence, Kápolnásnyék, Pákoz, Nadap – egyik meghatározó sportközösségét létrehozni. Különlegességünk, hogy nálunk a sport családi ügy: amíg a gyerekek a tatamin izzadnak, a feleségem a terem másik felében a szülőknek tart erőnléti edzést. Így mozgattunk meg komplett családokat egyszerre – meséli Gergő, aki nagyon büszke a versenyzőire is: Bakos Noé

A közös sikerek pillanataiban a csapat és edzője közötti bizalom és összetartozás válik igazán láthatóvá

például a tavalyi világkupán képviselte az országot, az első EB-jéről pedig bronzal tért haza. A Bálint testvérek idén májusban Tokióba utaznak az alapító mester emléktornéjára, ahol 1500 induló között méretetnek meg.

– A célom egy fenntartható sportközösség működtetése. Éppen ezért tervezzük az „edzővit” is a 14 év felettieknek, hogy a jövő oktatói nálunk tanulják meg az anatómia és a minőségi mozgás alapjait.

A versenyeredmények tehát a Dojo szakmai fejlődését hirdetik – a legfontosabb győzelmeiket mégis a mindennapokban aratják, hiszen e sportközösségben a fegyelemből magabiztosság, a gyakorlásból jellem fejlődik. Tiszta kereteket, erőt és hitet kap itt a következő generáció, és talán nem sok fontosabb van ennél. A tatamin tanult egyenes tartás az élet minden területén elkíséri őket. ◀

S. Tóttó Rita

A sensei következetes szemlélete és személyes példája több mint száz tókörnyéki fiatal mindennapjaira van hatással

Az udvari kisházikóban a 1990-es években

„Nem tanítottunk – együtt éltünk a gyerekekkel, abból született minden”

Az egykori Ősz utcai óvodáról, nyugdíjas, agárdi óvodapedagógusokkal

Egy település értéktárában mindig izgalmas dolog böngészni, olyan kincsesláda ez, amely a helyiek számára fontos értékeket rejt. Ilyen kincs volt a 44 évig működő, 2007-ben megszűnt agárdi óvoda is, mely a korát megelőző, helyi adottságokra építő nevelési programjával lett a közösség emlékezetének része. Ocsenás Katalin feltáró beszélgetést folytatott az intézmény szakembereivel.

Az Ősz utcai óvoda pedagógiai programja a művészetet, a természetet és a közösséget egységben kezelte. Mindennapjai része volt a Velencei-tó körüli élő művészek társasága s maga a gyönyörű természeti környezet is. Megtartó erő volt ez gyerekeknek, szülőnek, pedagógusnak egyaránt.

Miben volt ez az óvoda különleges? Miben más? Egykori vezető szakemberekkel, óvónőkkel beszélgettünk a 44 évig működő Ősz utcai intézményről, mely a környék mai kiváló óvodáinak szakmai programjára is nagy hatással volt. Szó lesz befogadásról, elengedésről, bizalomról és a szép emlékek életben tartásáról is.

A kezdetek: nyári óvoda az Ősz utcában

Az intézmény 1961-ben a Vasért Vállalat nyári óvodájaként jött létre az Ősz utca 12-ben, majd a település megvásárolta és 1963-tól már egy csoporttal működtette; 1970-ben már három csoportban folyt a munka – meséli Gartainé Mérőfi Ilona, aki 1978-ban ke-

rült óvónőként az Ősz utcai óvodába. Kezdetben nagyobb volt itt a csend, az autóforgalom pedig természetesen kisebb. Az emberek busszal, vonattal jártak dolgozni, már reggel hatkor hozták a gyerekeket az óvodába – meséli.

Kocsi Imréné, Éva néni 1977-ben került az óvodába: – A 70-es években Gárdony volt a lakóövezet, és Agárd volt a nyaralóövezet, ezt a településrészt főleg nyáron használták az emberek – mondja, s csatlakozik hozzá helyeselve Komlósi Ágnes, aki 1983-tól 24 éven át dolgozott az Ősz utcai óvodában. Mesél Oláh Istvánné Judit is, aki 1999-ben költözött ide családjával, és sikerrel pályázott óvónői álláshelyre az Ősz utcába. Elmondása szerint ennek a jó hírű óvodának a sikereihez hozzátartozott az akkori vezető, Tenke Józsefné Marika maximalizmusa is, az óvónők, a dadusok, az élelmészvezető, a szakácsnő elhivatottsága mellett.

– Marikának olyan közösséget sikerült kovácsolnia a szigorával, erős szakmai követelményeivel együtt, ami nagyon kevés intézményben adatik meg – mondja.

Nyár eleji kishangverseny az ovi udvarán

A művészet nevel, a közösség megtart

Kiváló szakmai csapat, támogató szülői közösség, valamint egy, abban az időben egyedülálló szakmai program

jellemezte az óvodát. A gyerekek osztatlan csoportban tanultak, helyi és ismert művészek, alkotók voltak rendszeres vendégei a foglalkozásoknak. Régizenei, népzenei, világzenei koncerteket tartottak az udvaron hangszer-

Fotók: Gartainé Mérőfi Ilona gyűjteménye, Ódor Balázs

Örömteli tavaszvárás a Velencei-tó partján 2000 májusában

Régi fotóalbumok, kedves emlékek – találkozás az Ósz utcai óvoda pedagógusaival – a képen balról jobbra: Komlói Ágnes, Oláh Istvánné „Juditka”, Kocsi Imréné „Évike”, Gartainé Méri Ilona „Ilike”

simogatóval, kirándulni jártak állatkertbe, vadsparkba, medveparkba, az agárdi Madárvártára; a vízügyi megfigyelő állomáshoz és vitték a gyerekeket úszni. Nyáron pedig kihasználva, hogy a tópart csupán 300 méterre van, rendszeresen jártak strandolni, de a napi séták is gyakoriak voltak. Fontos volt a Velencei-tó természeti értékeinek megismerése, a környezettudatosság szemlélete. Az emlékeket megidézni sem kellett, jöttek maguktól:

– A programunk alapja a Nagy Jenőné Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel programja volt, ezt adaptáltuk az

óvodánk sajátosságaira, mindegyikünk írt egy programrészt ebből, azért is éreztünk ennyire a sajátunknak – emlékezik Komlói Ágnes. – Mikrocsoportban dolgoztunk a gyerekekkel, 6–8 főnek kínáltuk a tevékenységet. Sokkal hatékonyabbak voltunk, jobban oda tudtunk figyelni a gyerekek egyéni fejlődésére.

De fontosnak tartották a környéken élő alkotókkal is a személyes találkozást. Erről Gartainé Ilona így mesélt:

– A találkozásokat, közös tevékenységeket, a Velencei-tavi Művészetbarátok Körével való együttműködést is szorgalmaztuk. Az alkotók nálunk szerve-

zett kiállításait a szülők is láthatták. Az Ósz utcában volt nyaralója Balázs Gyula tanár-képzőművésznek, aki gyakran betért hozzánk az udvarba, leült egy asztalhoz, rajzolgatott, közben beszélgetett a gyerekekkel. Rendszeres vendégünk volt Mészáros András természetfotós is, őt a tóköznyéki állatvilág bemutatása vonzotta, gyakran mesélt erről a gyerekeknek, kiállításokat rendeztünk munkáiból.

A visszaemlékezés szerint zenei téren is szép kínálat volt. Gartainé sok mindenkire emlékszik jó szívvel: – Gula Miklós néptáncpedagógus heti rendszerességgel tartott játékos táncos foglalkozást nálunk. Később csatlakozott hozzá a Kákics zenekar. Évente két alkalommal járt náluk a Musica Historica Együttes, középkori és reneszánsz zenével, hangszerekkel ismerkedtünk meg általuk. A gyerekek kézbe foghatták, kipróbálhatták a különleges hangszereiket. Óriási dolog volt, hogy egy ilyen híres együttes jön közénk, és testközelbe hozza a művészetet a gyerekek számára.

De sokat jártak Budapestre, az IBS Színpad alkalmaira is: – Lukácsné Gyöngyöz tubaművész, zenei ismeretterjesztő, műsorvezető része volt minden napjainknak. A Fabula Bábszínház is rendszeresen jött hozzánk, nagyon szép emlékeink vannak.

Ahogy Kocsi Imréné Évának is: – Elmentünk a gyerekekkel az agárdi templomba, Kővári Péter, akkor még Agárdon élő fiatal orgonaművész koncertjére, amit csak a gyerekeknek tartott, nekünk Ósz utcai óvodásoknak – emeli ki egyik legkedvesebb emlékét az óvónő. Gartainé Méri Ilona pedig sorolja a többi lényeges aktivitást, elismerést: – Továbbképzésekre, országos konferenciákra jártunk, része voltunk az Egészséges Óvodák Nemzetközi Hálózatának, elnyertük a Madárbarát óvoda címet. A Magyar Madártani Egyesület segítette a munkánkat, rengeteget sétáltunk, kirándultunk, amikor lehetett, a tóparton voltunk!

„Nem beszoktattuk a gyerekeket, hanem befogadtuk őket a családjukkal együtt”

Az óvónők már az óvodakezdés előtt elmentek a családokhoz, a gyerekek saját kezébe, hogy bemutatkozzanak. Szerveztek baba-mama klubot, az anyukák betekintheztek az óvoda természetes, hétköznapi működésébe. Egy-egy családi napra is meghívták a családokat még mielőtt elkezdték volna az óvodai beszoktatást – ez a folyamat, a tapasztalatok szerint stresszmentesebbé tette az integrálódást, vélekedik Gartainé Méri Ilona:

– A beszoktatási folyamat ‘anyás’ vagy ‘apás’ feladat volt. De nem is beszoktatásnak mondanám, inkább beillesztésnek. Nem egyenruhát adtunk a gyerekeknek, hanem elfogadtuk olyanok, amilyen ő, a családjával együtt.

A beillesztésnél az arany középút volt a jó, teszi hozzá Oláh Istvánné Judit:

– Amíg az anyuka ott volt, óvónőként a gyerekekhez közelíteni nehezebb volt, nem igazán fogadta el a gyerek. Amikor az anya már nem volt ott, akkor sokkal inkább kialakulhatott a kapcsolat kettőnk között.

Az óvodás kötelezőből az iskolai életbe sem átmenet nélkül mentek innen a gyerekek. A tanítóknak elmentek az Ósz utcai óvodába látogatóba, bemutatkoztak nekik, ismerkedtek. Később az óvónők is elvitték azokat a gyerekeket az iskolába. A Gergelyjárásokról az iskolások jöttek el csalogatni, vitték az óvodásokat magukkal az osztályterembe. Iskolakezdekor, tanérvnyító előtt pedig

Játszóház az udvaron a természet kincseiből – a gyerekek közösen alkotnak szülővel, óvónővel

Közös alkotás Balázs Gyula képzőművésszel

Életükbe biztonság, szeretet, megértés

S hogy mit tanácsolnak a mai óvodás szülőknek az egykori szakemberek? Hermann Alice fogalmazta meg szépen ezt, Kocsi Imréné, Éva citálja ide a gondolatot: „Vigyük be a gyermekeink életébe azt a biztonságot, szeretetet, megértést és megbecsülést, ami egye-

eljöttek a nyolcadikosok az Ósz utcai óvodába, és együtt vonultak az iskolába, kísérték fel az óvodásokat.

Erős volt az Ósz utcai óvodába tartozás tudata, a csoporthoz tartozás érzése, de ugyanígy arra is törekedtek, hogy a település közösségi élete szintén életük része legyen. Részt vettek a település közösségi alkalmain: a városi karácsonyfát szülők, pedagógusok, gyerekek közösen díszítették fel a karácsonyváró ünnepség előtt. Nemcsak az óvodások szerepeltek, az óvónők is készültek műsorral nemcsak a karácsonyváron, de a Gárdonyi Napokon is. Erre Komlói Ágnes így emlékszik:

– Nem egy betanult műsorral álltunk ki, hanem játékkal, amiben nagy szerepe volt Simonné Marika óvónőnek. Az ő hagyományörző tevékenysége legendás volt!

– Szép hagyományaink voltak – teszi hozzá Gartainé. – Kiszérés a tóparton, zöldágjárás, májusfadiszítés, pünkösödölő, madarak fák napján fát ültettünk, amit gondoztunk is – az volt „a mi fánk”, amiért felelősséggel tartoztunk. Mindig nagyon várták a gyerekek a ’48-as toborzót, betlehemezést, lucázást, medvenapot, farsangi bált is.

Udvari kiskoncert

düli remény arra, hogy belőlük is boldog és igaz emberek legyenek.”

– Fontos tudatosítani, hogy más a családi nevelés, más egy közösségi nevelés, és hogy kell a korlát a gyerekeknek – hangsúlyozza Komlói Ágnes, rámutatva, szerinte a laissez-faire (ráhagyó) nevelési módszer önmagában nem célravezető, ahogy természetesen a diktatórikus metódus sem. – Hagyni kell a gyereket tapasztalni, nem kell mindent megtenni helyette, önállóságra kell nevelni. A családi nevelés az együttéléstől adódik, a személyes példából: hogy én hogyan fogom meg azt a kanalat, a gyerek is úgy fogja fogni. Ha három éves korig együtt él a szülő

a gyerekekkel, kialakítja az alapokat a socializációval, a közösségbe neveléssel foglalkozik elsősorban.

– Nehéz most a mai fiatal szülőknek, mert olyan sokat változott a világ – mondja együttérzőn Oláh Istvánné Judit. – A legfontosabb a kölcsönös tisztelet az óvónők és szülők között, de a kétirányú, jó kommunikáció is sokat jelent. Végtelenül együttérzek a mai szülőkkel, de nem árt tudni: ha agyonhajják magukat, abból többnyire problémák lesznek a család. Pillanatok alatt elmegez az idő, az óvodáskor el-

repül, ha nincs jelen az anya, apa, soha nem tudnak visszatérni az elvesztett pillanatokhoz.

A mára már nyugodt, nyugdíjas éveiket élő, egykori Ósz utcai óvodapedagógusok főként unokáikkal foglalkoznak, tagjai az Alborada vegyeskarnak, próbákra járnak, fellépnek. Örömmel mesélik, hogy az egykori óvodások eljárnak még hozzájuk hűsvétkor locsolkodni s hogy milyen jól esett Éva néninek, amikor az egyik régi óvodásától üzenetet kapott: „Éva, néni, itt a diplomám!” ◀

Ocsenás Katalin

Zöldágjárás az udvaron a tavasi ünnepkörben

Kárpáti Miklós

Makovecz Imre és a Velencei-tó

Fél éve ünnepelhettük volna kilencvenedik születésnapját, idén szeptemberben lesz tizenöt éve, hogy eltávozott közülünk Makovecz Imre, a XX. század utolsó harmada magyar építészetének nagy hatású, jelentős képviselője, gondolkodója, a magyar organikus építészet megteremtője. A Velencei-tó körül is találkozhatunk ismert és rejtőző épületeivel, mindenki tud a Cápáról, más megvalósult tervéről azonban kevesen. A kettős évforduló alkalmat ad arra, hogy (időrendben) számba vegyük az építész és a tókönyék kapcsolatát.

1. A „Cápa” Velencén

A zalai tájjal és a hagyományos paraszti világgal, épített környezettel már gyermekkorában szoros kapcsolatba került építész pályája kezdetétől az ember, a funkció és a táj harmóniájára törekedett. A népi építészethez való visszanyúlást, a tájba illeszkedést és a funkciót jól egyesítő, korai épületei közé tartozik a velenceifürdői Cápa vendéglő. (Maga Makovecz a Rudolf Steiner-féle Goetheanumot is előképek tekintette és tervezéskor a tóra nyíló szem járt a fejében).

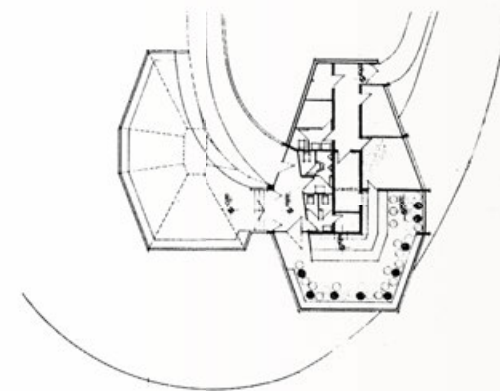
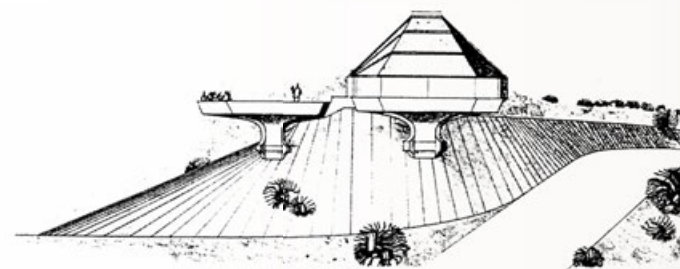
A Velencei-tavi Földművesszövetkezet 1963-ban határozta el, hogy a Balatoni út mellett az autók számára éttermet építtet. Velenceifürdőn sikerült megvásárolnia egy út menti telket, ami az útra lejtő löszháton feküdt, tetejéről remek kilátás nyílt a Velencei-tóra. A tervek elkészítésével a nem sokkal korábban létrehozott Szövetkezeti Országos Tervező irodát bízták meg, ahol a fiatal Makovecz Imre kapta meg a feladatot. Eredményét ismerjük, hozzánk nőtt.

1964 nyarán nyílt meg a vendéglő, az első pillanattól népszerű lett az autók és a nyaralók között. Hogy miért kapta az épületre cseppet sem hasonló, sűrűn fogazott száját hosszú orra alatt kítató csúcsragadozó, a cápa nevet az épület, arról Dénes László ÁFÉSZ-elnök ír: egy biológiaihoz nem konyitó tévériporter partra vetett cápához hasonlította (az inkább harcsát formázó) épületet. Ezután, bár a névre kiírt országos pályázaton a „Tóterasz” nyert, a rövidség és a TV-beli említés miatt a „Cápa”-nál maradtak. Az ÁFÉSZ rövid időn belül két, a tervben nem szereplő változtatást végzett az épületen: stílusterő tetővel fedték le a kerthelyiséget és a parkoló szintjén a raktárakat összesnyitva büfé alakítottak ki. (A terasz azóta több átalakítással vált egyre zártabb építménnyé.)

Sajnos ez az ikonikus, 2015 óta műemléki védelem alatt álló épület már rég elvesztette funkcióját, ami azzal járt, hogy sem az ÁFÉSZ-utód tulajdonosok, sem az egymást sűrűn váltó bérlők nem gondoskodnak az épület jó karban tartásáról.

2. Egy másik vendéglő az M7-esnél, Velencén

1967-ben az M7-es velencei szakaszán a most lebontott gyaloghíd két végéhez vendéglőt és presszót terveztek. Tizedmagával Makovecz is részt vett a meghívásos tervpályázaton, a „Kakas és Tyúk” fantázianév alatt futó tervek közül azonban sajnos semmi sem lett. Az itteni, tóra néző kilátóterasz is pazar látványt nyújtott (volna) azoknak, akik a benzinkúttól felkapaszkodnak a dombra.

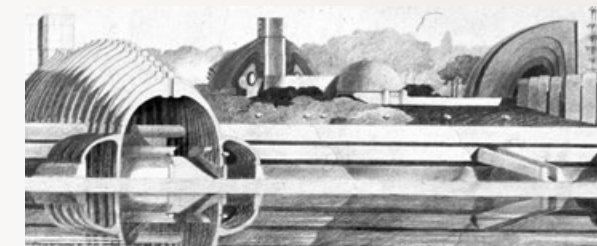

3. A Velencei Ifjúsági Üdülő és Kiránduló Központ

Makovecz 1971-ig dolgozott a SZÖVTERV-nél, ekkor a Városépítési Tervező Intézethez ment át. 1973-ban került napirendre a több ezer fiatal velencei nyaraltatására alkalmas Ifjúsági Üdülő Központ előkészítése. A tó keleti kanyarjának arcátatáit maig meghatározzák az itt felépült betonkolosszusok, a „fehér házak” és a patak völgyben elsórt üdülő-betonkockák.

Szinte feledésbe merült, hogy egy másik, jelentős, és a tájhoz jobban illeszkedő terv is készült – amit Makovecz jegyzett. Mivel ez a terv a tópartot a Meszleny-kastély parkja nagy részét is magában foglalta, érdemes alaposabban szemügyre venni a helyszínrajzot és Makovecz távlati ábrázolásait.

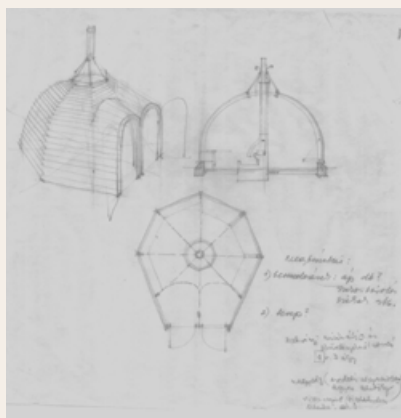
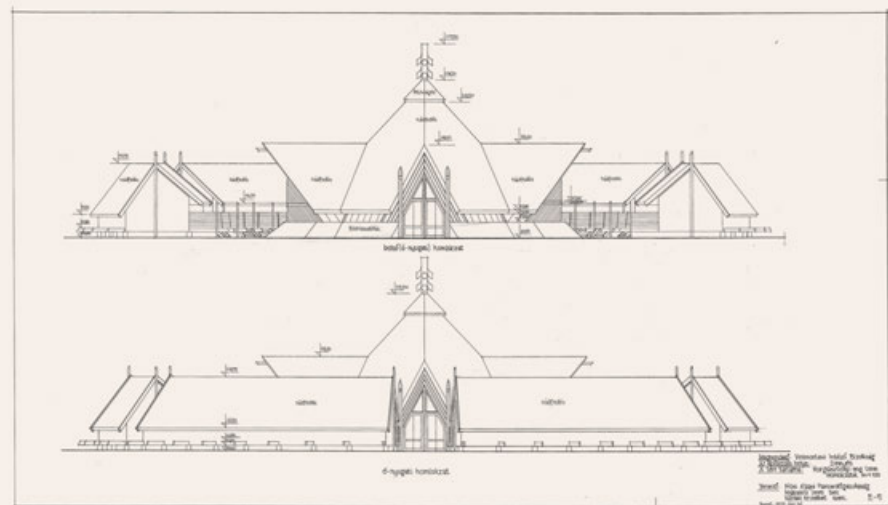
Nem világos hogy a VÁTI jelölte-e ki Makoveczet vagy felkérés, meghívás alapján vett részt a tervpályázaton. Ez a terve építész pályáján is jelentős formai újdonságokat hozott. A döntés végül nem Makovecznek kedvezett – van olyan vélemény, ami szerint a beton olcsósága és a derékszög iránti vonzalom szölt a megvalósult épületek mellett...

4. Dinnyési horgásztelep

1979-ben a Velencei Intéző Bizottság kereste meg Makoveczet, aki ekkor már a Pilisi Parkerdő építésze volt, hogy tervezze meg a Dinnyésen kialakítandó horgásztelepet.

Impozáns épületegyüttes születhetett volna – ebben az esetben is a kevésbé fantáziadús, de olcsóbb megoldás mellett döntöttek.

5. Jurtaszerű nyaraló Gárdonyban

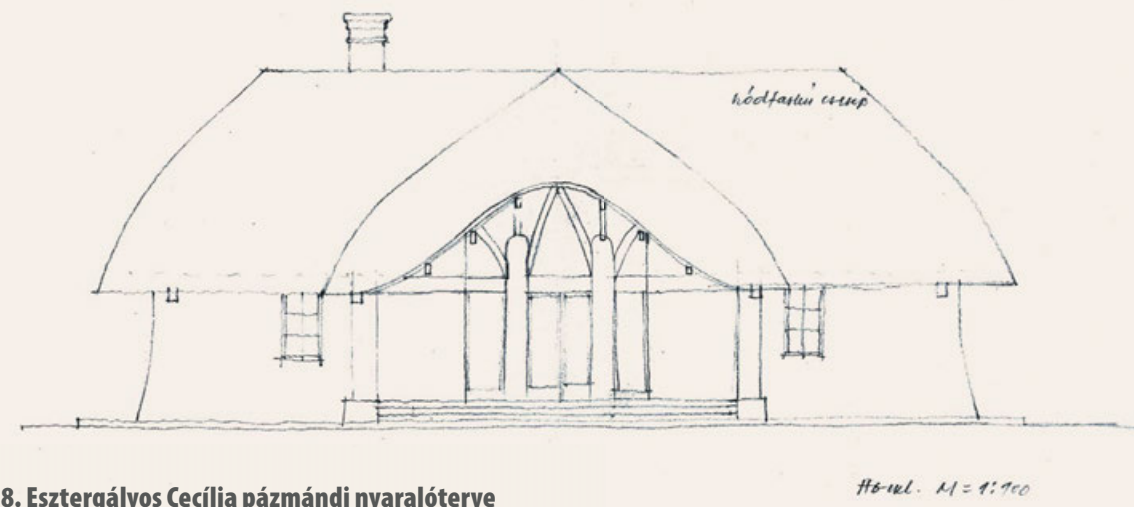
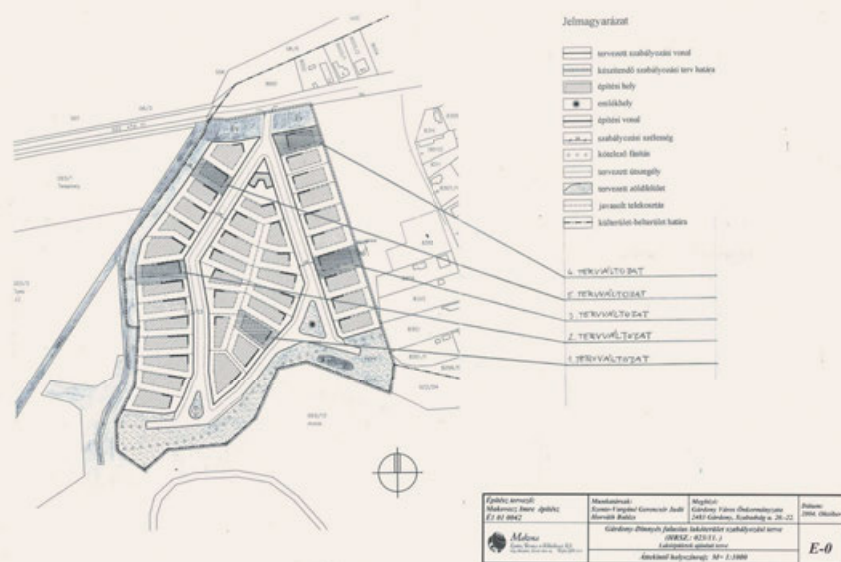
Ugyanebben az évben Gárdonyban, a gárdonyfürdői strand közelében, az Árvácska utcában tervezett egy deszkafedésű, jurtaszerű, kisebb hétfélgé házat, kemencével és felső bevilágító ablakkal. Az építészor még a tópart közelében álló nyaralóról a Makovecz-adatbázis képet nem, csak tervekét közöl. Felkerestem a helyszínt és megtaláltam, lefényképeztem az épületet. Érdemes lenne felvenni a kapcsolatot a tulajdonosokkal és dokumentálni az építményt, mielőtt az enyészeté lesz – az állapota láthatóan rosszabb ideje romlik.

6. Fő utcai családi ház Velencén

Az egykori ófalui malom helyén, a Fő utca és az Országút sarkán áll a Makovecz tervezte, rendkívül látványos, tekintélyes méretű családi ház. A terv 1996-ban készült, 1998-ra épült fel. Ma is jó állapotban van, kár, hogy a növényzet, kerítés és a kapu takarja, de így is Velence Ófalu egyik látványossága.

7. Dinnyési szabályozási terv és falusias lakónegyzedés

Gárdony önkormányzata 2004-ben bízta meg Makovecz Imre építészeti irodáját 023/11 hrsz-ú területen kialakítandó falusias lakóövezet szabályozási tervének és az ajánlott lakóépületek tervének elkészítésével. A részletes tervekét Makovecz Imre három munkatársa közreműködésével jegyezte, de az új településrész nem valósult meg, a Gárdonyi Géza utca mellett, a Dózsa György tértől nyugatra fekvő terület ma is beépítetlen. (A helyszínt azonosítását Szabó Zsoltnak köszönöm.)

8. Esztergályos Cecília pázmándi nyaralóterve

Az ezredforduló környékén a színésznő férjével, Fonyódi Péterrel Pázmádon akart letelepedni vagy hosszabb tartózkodásra is alkalmas nyaralóházat építeni. (Ekkoriban szó volt arról, hogy a fehérvári színházhoz szerződik.) A tervezéssel Makovecz Imrét bízták meg, aki csak néhány vázlattal készült el, amikor kiderült, hogy Esztergályos budapesti szerződése miatt elállnak az építkezéstől. A pázmándi patakpart helyett a solymári erdőszélen felépült családi házukat is Makovecz tervezte. A két épület nem hasonlít egymásra, a pázmándi terveket nem használta fel a solymári lakóháznál. (A színésznő több interjúban, TV-műsorban beszélt pázmándi terveikről és solymári házukról.)

9. Velence, Kemping utcai ház

Makovecz Imre negyedik és egyben utolsó velencei-tavi megvalósult terve 2006-ban készült, a házat a Kemping utcában, a tóparton 2008-ban adták át. A zárt területen álló, megközelíthetetlen épület nagy vonalaiban emlékeztet Makovecz saját házára, amit néhány évvel később Budán, a Kút-völgyi kápolnával szemben épített, de aminek elkészültét nem érthette meg.

Végül említésre méltó az agárdi Chernel iskola épülete, ez azonban az építéshez csak lazán kapcsolódik. Az iskola bővítését és átalakítását nem Makovecz tervezte, hanem vállalkozása, a Makona egyik építésze.

A helyi emlékezet szerint a gárdonyi önkormányzattal több közös ötlet is felmerült, így például a Cserepes-sziget beépítésére is volt valamiféle Makovecz-elképzelés. ◀

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy eddigi ismereteinkkel szemben Makovecz Imre 1963 és 2006 között, pályájának minden korszakában végzett tervezői munkát a tó körül. Sajnos ezek közül csak négy jutott el a megvalósulásig, a többi papíron maradt. Érdekes belegondolnunk, mennyire más lenne a tó mai képe, ha két nagyszabású terve, a velencei Ifjúsági Központ és a Dinnyésre tervezett horgász-központ megvalósult.

Négy megvalósult épülettervből három érdemes lenne szerepeltetni a velencei, illetve a gárdonyi értéktárban (a Cáva már a velencei értéktár része). A két velencei magántulajdonú megfelelő állapotban van, a gárdonyi magánháza és a Cáva helyzete azonban aggodalomra ad okot. Jó lenne, ha helyi és országos figyelmet kapnának ezek a magyar organikus építészet története szempontjából is értékes épületek.

Források:
Hálával tartozom a Makovecz Imre Alapítvány Archivumának, ahol lehetőséget kaptam a tervek és fényképek áttekintésére és készségesen válaszoltak a felmerült kérdésekre. A képek nagy részét is az Alapítvány engedélyével adom közre, a többinél külön jelzem a forrást. A megvalósult épületek esetében a tulajdonosok nevének közlésétől (hozzájárulás hiányában) el kellett tekintenünk.

- Dénes László: Életpályám. Egy nyugdíjas szövetségi vezető visszaemlékezései. (2006. magánkiadás)
- Komjáthy Attila: Makovecz Imre. Bp. 1977.
- Makovecz Imre: Tervek, épületek, írások I-II. Szerk. Gerle János, Götz Eszter. Bp. 2015.
- makovecz.hu
- a Magyar Építőművészet, az Új Magyar Építészet cikkei és az Arcanum elérhető folyóiratokban megjelent adatok (a pázmándi épülettel kapcsolatban is)
- saját kép- és adattár

Fotók: S. Tóttó Rita, Székely-Czifra Anett

„LÁTTAM. ÉREZTEM. GONDOLTAM. EZÉRT A KÉP.”

Székely-Czifra Anett képtörténetei a fejünkben folytatódnak

Képei a nézőben új életre kelnek, tovább dolgoznak, lehetőséget teremtve arra, hogy a befogadó belső munkájával jusson el egy számára lehetséges üzenetig. Székely-Czifra Anett fotóművész a Velencei-tónál talált inspiráló otthonra és ezzel együtt olyan témákra is, amelyekből azóta is merít. A benne lévő csendből és hangulatból egyszer csak kirajzolódik valami az objektíve előtt. Sokszínűségét azonban nem egyféleképpen szeretné megmutatni a helyi közönségnek.

Képein az elhagyott terek és félbehagyott történetek finoman idézik fel az egykor ott zajló élet emlékeit

nuárban nyílt meg Gárdonyban, a Nemzedékek Házában. A tárlatot Kiss László fotóművész nyitotta meg, aki így fogalmazott beszédében:

„Egy fotókiállítás megnyitása mindig különös helyzet egy gyakorló fotográfus számára.

Még különösebb, ha a téma a megnyitó személyét is feszíti.

Ilyenkor a néző gyakran azt várja – talán joggal –, hogy ez a valaki elmondja helyette, mit kellene látnia, mire kellene figyelnie, és mit érdemes majd hazavinnie ebből az egészből.

Én most nem ezt szeretném tenni. Ezek a képek különböző helyzetekből, különböző időkben és különböző tapasztalatokból születtek. Nem egyetlen történetet mesélek el, hanem időszakok: pillanatok, amelyek itt, ebben a térben valamiért egymás mellé kerültek.

Nem lezárt állapotok. A fotográfia ma gyakran szeret felvetni, kutatni, vizsgálni. Amit én – legyek az egyik néző – biztosan érzek ebben az anyagban, az a szerző csapongó önvizsgálata.

Láttam. Éreztem. Gondoltam. Ezért a kép.

A kiállítás címe, Csendmaradványok számomra nem egy egyértelmű állítást jelöl, hanem inkább egy nyitva hagyott ajtót.”

Székely-Czifra Anett számára a Velencei-tó a csend és az inspiráció forrása, ahol a képek lassan formát öltenek

Nem véletlenül vágnak sokan a Velencei-tó közelségére. A vízpart melletti élet városhoz közeli, mégis más életforma: természetközponitú, lassabb ritmus, összetartó közösség jellemzi. Székely-Czifra Anett tervezőgrafikus és fotóművész számára azonban ennél is többet jelent. Családjával néhány éve költözött ide, a térség otthona, inspirációja lett. A fotóművész csendbe oltott pillanatokról, távoli kötődésekről és a mindennapi élet során felvilágosító lehetőségekről is beszélgettünk a Velencei-tó magazin számára. Apro-pót az a kiállítás adott, melyet a Magyar Kultúra Napján nyitottak meg itt, a tóparton.

Első önálló Velencei-tavi tárlata, a Csendmaradványok ugyanis idén ja-

Anett mégsem csak a nézőre bízta a vizuális élmények befogadását. Segítségért kért és kapott az öt inspiráló zenésztől is. A kiállítás létrejöttében ugyanis Juhász Marcell zenészként működött közre. S hogy hogyan kapcsolódik a zene ehhez a vizuális projekthez?

– A Csendmaradványok számomra mindig is egy olyan projekt volt, amelyben a képek és a hangulat nagyon szorosan kapcsolódnak egymáshoz. Marci zenéje már régóta inspirál engem. A zenében olyan atmoszféra és belső csend van, ami nagyon közel áll ahhoz a világhoz, amit a fotóimmal keresek. Amikor a kiállítás gondolata formálódni kezdett, szinte természetes volt, hogy ő is részese legyen ennek a folyamatnak – mondja Anett, aki szerint Marci zenéje egyfajta érzelmi térként működik a képek körül. Azt szeretne volna elérni,

„Nem akartam ‘alvó’ városba költözni, ahol csak házak vannak egymás mellett”

Legutóbbi gárdonyi kiállításán az alkotások a csend rétegeit mutatták meg, ahol a hiány és a jelenlét együtt teremtik meg a képek belső világát

hogy a fotók csendje és a zene atmoszférája erősítsék egymást. – Nem illusztrációként van jelen, hanem inkább egy párhuzamos réteggént, amely segít a nézőnek még mélyebben behelyezkedni a képek világába.

Egy ipari kisvárostól a Velencei-tóig

Székely-Czifra Anett története meszebről indul.

– *Elég messze születtem, igazi borsodi vagyok. Miskolc mellett, egy ipari kisvárosban nőttem fel* – meséli. – *Ott kezdtem el foglalkozni a fotózással is. Először fotográfiát tanultam, később vizuális kommunikációból diplomáztam.*

A fővárosba a kétezres évek végén került.

– *2009–2010 körül költöztünk fel Budapestre a férjemmel* – akkor még csak együtt jártunk. *Több mint tíz évet töltöttem ott. Főként reklámügynökségeknél dolgoztam art directorként és tervezőgrafikusként, de közben végig fotóztam.*

A két világ – a megrendelések és a személyes alkotás – párhuzamosan futott.

– *Volt egy szolgáltatói része a munkámnak: esküvők, portrék, gyermekfotózás. Ezek nagyon örömteli csúcspillanatok az emberek életében. A saját művészeti munkáim viszont sokkal melankolikusabbak, befelé figyelőbbek. Valahogy szépen egyensúlyban tartotta egymást a kettő.*

Amikor a tó lett az otthon

Anetté életében a fordulatot a járvány hozta.

– *A Covid idején már volt egy kisfiunk, és egyre erősebben éreztük, hogy jó lenne családi házba költözni. Borsodba nem szerettünk volna visszamenni – nagyon szeretem a szülőföldemet, de ott kevesebb a perspektíva. Olyan helyet kerestünk, ami természetközeli, de mégis elérhető távolságban van Budapest.*

De Anett számára volt egy személyes szempont is.

– *Pesten rengeteget futottam a Duna-parton. Nekem fontos volt, hogy olyan helyen éljünk, ahol van víz, közösségi élet, lehet sportolni, biciklizni. Nem akartam 'alvó' városba költözni, ahol csak házak vannak egymás mellett* – emlékezik. *Így jutottak hát el a Velencei-tóhoz.*

– *Amikor idejöttünk, szinte azonnal éreztük, hogy ez Az a hely. Elkezdtünk házakat nézni, és meglepően gyorsan találtunk is egyet.*

A család azóta tovább bővült.

– *A második kisfiunk már itt született, 2022-ben. Nekik Velence tehát már az igazi otthon.*

Fotó, család, alkotás

A művészeti munkák mellett ma is aktívan dolgozik a kreatív iparban.

– *Van egy főállásom egy multinacionális vállalatnál, senior graphic designer és product manager pozícióban. Emellett viszont itt, Velencén kialakítottam egy fotóstúdiót is a garázsunkból. A Flow Fotóműhely elsősorban családi és gyermekfotózásoknak ad otthont. Nagyon szeretem ezeket a fotózásokat! Rengeteg boldog családdal találkozom, és ez hihetetlenül feltölt. Amikor egy pár az első kisbabájával érkezik, vagy amikor a gyerekek játék közben nevetnek a kamerába – ezek mind nagyon őszinte pillanatok.*

Anett életében azonban a művészet több mint kifejezési forma: egyfajta belső munka is.

– *Nagyon régóta érdekel a pszichológia. Közül tíz éve végeztem el a művészetterapeuta képzést a Pécsi Tudományegyetemen, és azóta folyamatosan képezem magam ezen a területen. Az alkotás ugyanis egy belső utazás is lehet. Nem kell mindenkinek művészé válnia, de az alkotás – legyen az festés, írás, zene – hat a mentális egészségünkre. Segít megérteni önmagunkat. A jövőben ezt a szemléletet szeretném még jobban beépíteni a munkámba. Nagyon izgat ugyanis az a gondolat, hogy a fotót és a terápiát valahogy összekapcsoljam. Hogy az alkotás ne csak kép legyen a falon, hanem folyamat, amelyben az ember kicsit közelebb kerül önmagához.*

A csend nyomai

Anett fotóin is tetten érhetők a belső munka eredményei. Az örömteli stúdiópillanatok mellett ott van ugyanis egy másik világ, ami képre kíváncsodik. Gyakran elhagyott terek, félig lebontott házak, üres udvarok jelen-

nek meg munkáin. A *Csendmaradványok* kiállítás is ezekből a pillanatokból épült.

– *Azok a helyek érdekelnek, ahol még ott van az ember nyoma, de már mindenki elmegy mellettük. Egy félig lepusztult ház például, ahol valaha gyerekek nevettek, veszekedtek, társasoztak. Az élet zajlott benne, ma pedig csak egy épület a sok közül.*

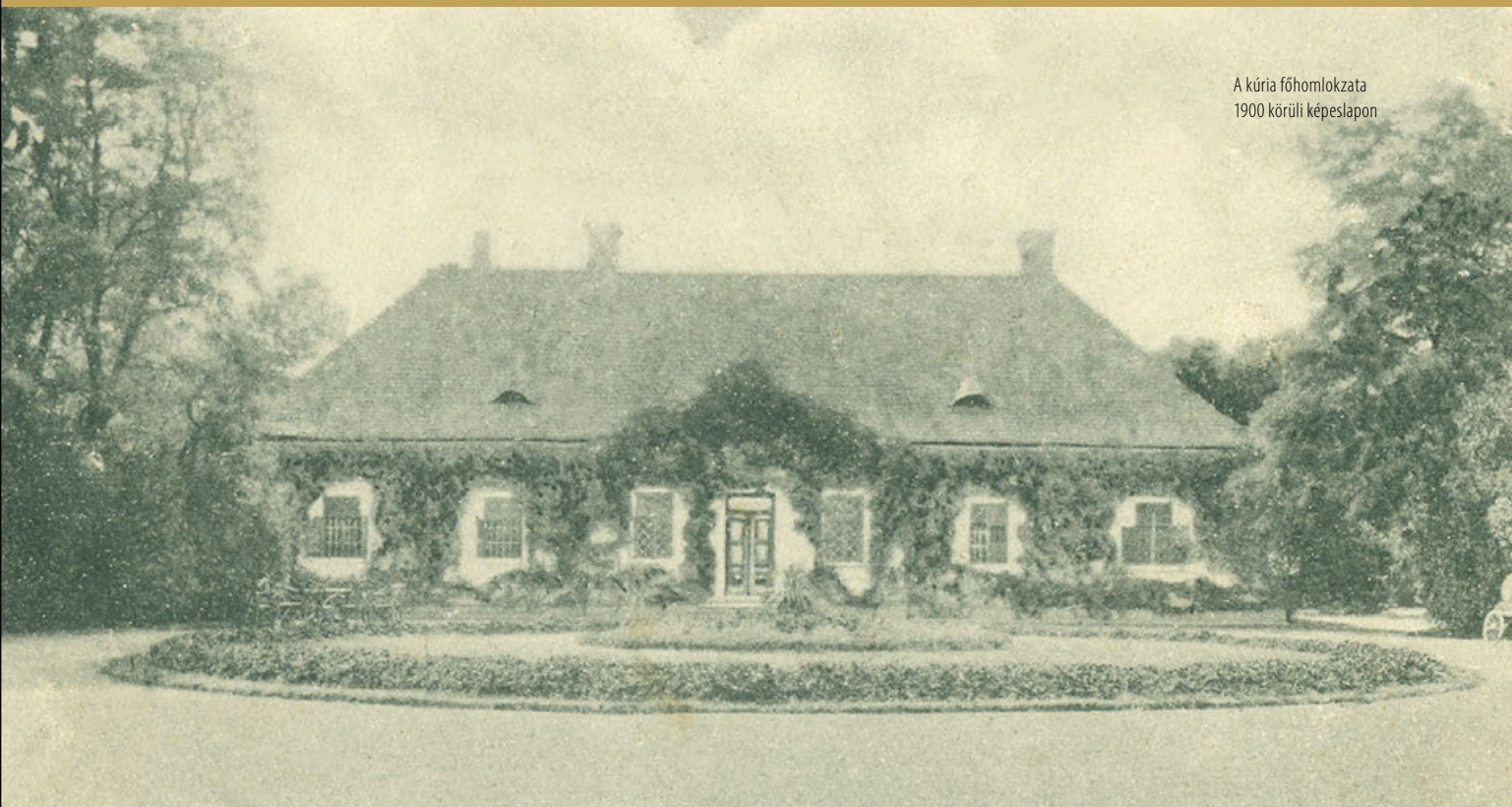
Sokszor vezetés közben talál rá ezekre a pillanatokra.

– *Gyakran van olyan, hogy meglátok valamit az út szélén, és arra gondolok: hú, de megállnék lefotózni. Csak éppen egy gyorsforgalmi út mellett vagyok.*

A képek számára nem lezárt történetek.

– *Nem szeretem azokat a fotókat, amelyek megmondják a nézőnek, mit kell látnia. Inkább olyan képeket keresek, amelyeknél a néző pszichéje is dolgozni kezd. Egy üres pad, egy elhagyott ház... és a történet már a fejünkben folytatódik.* ◀

S. Tóttó Rita

A kúria főhomlokzata
1900 körüli képeslapon

A FELÚJÍTÁS ELŐTTI IDŐK Újra felfedezett múlt

A múlt rétegeinek feltárása hosszú évek kitartó munkáját igényli, melynek eredménye idővel áll össze egységes egészé. Nem volt ez másként a kápolnásnyéki Dabasi Halász-kastély esetében sem: a 2016-ra elkészülő felújítást megelőzően már évtizedes kutatómunka rajzolta ki azt a gazdag történeti hátteret, amely ma a látogatók előtt is megelevenedik. Az alábbi összefoglaló Bányai Balázs történész gyűjtése és gondolatai alapján idézi fel a kastély felújítás előtti korszakát, aki évtizedek óta kutatja a Fejér megyei arisztokrácia és a nemesi származású földbirtokosok kastélyainak történetét.

A kutatás kezdetén a történész számára hamar nyilvánvalóvá vált, hogy a hagyományos levéltári források csak töredékesen állnak rendelkezésre. A második világháború pusztítása nemcsak az épületekben, de a családi archívumokban is helyrehozhatatlan károkat okozott: dokumentumok, levelek, fényképek semmisültek meg, vagy kallódtak el. Így a kastély múltjának feltárása új utakat követelt.

A történész munkájában kiemelt szerepet kaptak a személyes visszaemlékezések, a családi hagyatékok és az élő emlékezet.

E kutatómunka egyik kulcsfigurája volt a kastély egykori lakója, Halász Valéria – „Lilly néni” –, akinek elbeszélései nyomán fokozatosan tárult fel a múlt. A vele kialakított bizalmi kapcsolat révén történetek, féltve őrzött fotóalbumok, iratok és további kapcsolatok is elérhetővé váltak. Ezek a személyes források pótolták azt, amit az írott történelem már nem tudott megőrizni.

A Halász család a 20. század viharai – a háború, a kitelepítések és a szocialista időszak nehézségei – ellenére is megőrizte múltjának számos emlékét. Ezek az anyagok alapvetően járultak hozzá ahhoz, hogy a kastély és a Velencei-tó térségének története újra felépíthetővé váljon. A fennmaradt

dokumentumokat kiegészítették műemléki védési iratok, valamint helyi gyűjtők értékes, főként képi anyagai. A felújítást megelőző kutatások azonban nem csupán az írott és szóbeli emlékekre támaszkodtak. Az épület átalakítása során lehetőség nyílt a kastély „testének” vizsgálatára is: a falak, szerkezeti elemek és egykori színezések elemzése megerősítette a történeti forrásokból kirajzolódó képet. Ezek az

Halász László 1860 körül

Borsos és Doctor: Id. Halász Gedeon 1865 körül

Strelisky: Schweidel Anna és ifj. Halász Gedeon 1890 körül

eredmények segítettek feltárni a több mint kétszáz éves épület eredeti formáját és az idők során végrehajtott átalakításokat.

Mindezek a kutatási eredmények együtt rajzolták ki azt a történeti hátteret, amely végül meggyőzte a döntéshozókat: a Halász-kastély a térség múltjának kiemelkedő emléke. A felújítást megelőző évek tehát, az állagmegóvás nyilvánvaló vágya mellett egy elveszni látszó világ újrafelfedezését is magukkal hozták.

Az egykori lakók

A kastély egykori lakóinak sorsa és mindennapjai szorosan összefonódtak a térség kulturális életével. A birtok központját adó klasszicista kúriát a 19. század elején ifjabb Magyary-Kossa Péter és felesége, Sárközy Ágnes építtette, ám az igazi fejlődés a későbbi tulajdonosok, a dabasi Halász család idején indult meg. A birtok a 19. század folyamán került a család kezére, amelynek tagjai több generáción át

gazdálkodtak itt, és fokozatosan formálták a kúria, majd később a kastély arculatát és szellemiségét.

A család első jelentős kápolnásnyéki képviselője, Dabasi Halász László birtokosként s közéleti szereplőként egyaránt meghatározó volt. A reformkor szellemiségét képviselve részt vett a megyei közéletben, és a szabadságharc idején is aktív szerepet vállalt. Tevékenysége, valamint egyházi és közösségi szerepvállalása már ekkor kijelölte azt az irányt, amelyben a birtok társadalmi és kulturális tércéje is működhett.

A kastély és a birtok valódi fénykora azonban Halász Gedeon idejére tehető, aki sikeres gazdálkodóként és nyitott gondolkodású birtokosként a térség leghatékosabb középbirtokosai közé emelkedett. Az ő nevéhez fűződik az épület első jelentősebb bővítése és a park kialakításának kezdete, amely már ekkor a későbbi kulturális élet egyik fontos színterévé vált. A 20. század elején ifjabb Halász Gedeon emelte új szintre a kastély jelentőségét. A ko-

Az átépített kastély fő- és hátsó homlokzata 1910 körüli képeslapon

A legifjabb Halász Gedeon az 1940-es évek első felében

rábbi kúria az ő kezdeményezésére alakult át látványos, neobarokk kastéllá, amely lakóhelyként s reprezentatív társasági térként is szolgált. Életének meghatározó fordulópontja volt, amikor 1914-ben feleségül vette Pazonyi Elek Alexandrine-t. Személyes

boldogságuk a kastély kulturális életére is maradandó hatást gyakorolt. A házaspár sokoldalú műveltsége és zenei érdeklődése révén a kastély ugyanis hamar a környék egyik meghatározó kulturális központjává vált. Mindketten aktívan zenéltek: Halász

Gedeon kiváló hegedűsként, felesége pedig zongoristaként vett részt az otthoni muzsikálásokban. A családi és baráti kör számára rendezett zenei estek mellett időről időre hivatásos művészek is felléptek a kastély falai között.

A vendégek köre is jól tükrözte a kastély társadalmi és kulturális súlyát. A környék nemesi és arisztokrata családjai – többek között a Manndorff, az Ambrózy, a Meszleny, a Végh és a Wickenburg familia tagjai – rendszeres látogatói voltak a nyéki összejöveteleknek. A kastély azonban nem zárkózott el a szélesebb kulturális kapcsolatoktól sem: megfordult itt a nemzetközi híró hegedűművész, Kresz Géza és felesége, Norah Drewett is, akik a közelben töltötték nyaraikat. A Halász család

nyitottsága egyébként a felekezeti határokon is túlmutatott. Bár reformátusok voltak, támogatták a helyi katolikus közösséget is: szerepet vállaltak a templom építésében, és vallási eseményeknek is teret adtak a kastély parkjában.

A két világháború közötti időszak nehézségei, különösen a gazdasági világválság, már árnyékot vetettek erre a virágzó életre. A család anyagi helyzete megrendült, a birtok jövedelmezősége csökkent, de a kastély még ekkor is őrizte közösségi és kulturális szerepét egészen a második világháború végéig. S ez volt az ő örökség, amely a kastély későbbi megmentésének és újjászülésének is alapot adott. ◀

A Halász család tagjai a verandán 1927 körül

A kastély látképe a park felől 1940 körül

Az elkészült kastély homlokzata (Fotók: Kómvics András)

Szerves egységben a településsel

A Halász-kastély megújulásának története szorosan összefonódik Kápolnásnyék átfogó fejlődésével – ezt már egy évtizeddel ezelőtt is világosan látták a döntéshozók és a település

vezetői. A 2016-os fejlesztési hullám többről szólt tehát egy épület felújításánál: új, élő településközpont megteremtése is cél volt. Ahogy Podhorszki István polgármester akkor fogalma-

zott a Fejér Megyei Hírlap 2016. március 31-én megjelent riportjában: „a projekt célja Kápolnásnyék idegenforgalmi és szolgáltató iparának fejlesztése”, különös tekintettel arra, hogy

a település a Velencei-tó turisztikai vonzáskörzetéhez tartozik. A tervek már akkor túlmutatnak a jelenen. „Szeretnénk kialakítani egy, a tő idegenforgalmához kapcsolható

A Vörösmarty Mezőgazdasági Termelőszövetkezet jogutódjaként működő Vörösmarty Mezőgazdasági Kft. kiköltözése után az üres, díszített, kupolájától megfosztott kastély, 2003. március 25.

A teljesen elcsúfított, kupola nélküli, részben elfalazott hátsó terasz, 2015. február 24.

Az elbontott hátsó terasz, 2015. március 1.

Az elbontott hátsó terasz, 2015. március 1.

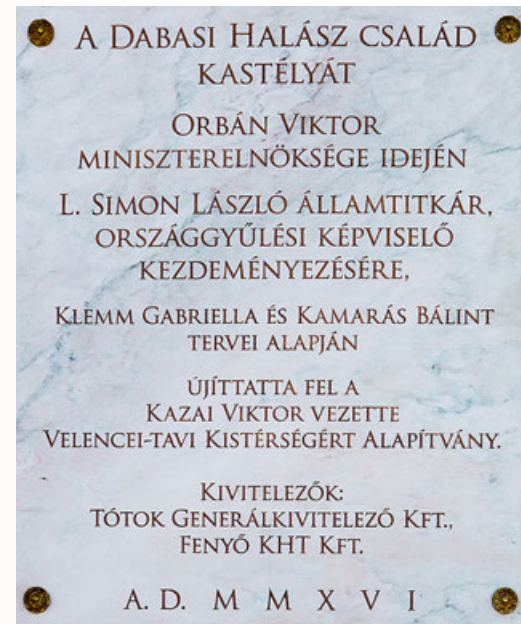
Elkészült a kupola bádogozása, 2015. április 24. – Fotó: Csákvári Zsigmond

Ünnepi pillanat. 2015. június 19-én felkerült a kupola a helyére

L. Simon László, Fónagy János, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára és dr. Kazai Viktor átvágták a nemzeti színű szalagot a kastélyavató ünnepségen, 2016. június 25.

A felújított Halász-kastély homlokzatára került márványtábla, 2016. június 25.

Kastélyavató ünnepség. 2016. június 25.

2019-ben befejeződött a volt istállóépület felújítása is. Így új arculatot kapott a kastély két nagyobb melléképülete is.

kulturális rendezvényteret” – mondta a polgármester, hangsúlyozva, hogy ez a tér nemcsak a turisták, de a helyiek igényeit is szolgálja majd. A cél egy olyan központ létrehozása volt, amely helyet ad kulturális progra-

moknak, közösségi eseményeknek, sőt, „a régóta igényként felmerülő rendszeres piac- és vásártartás kulturált feltételeit is megteremti.” A Halász-kastély ebben a vízióban nem önálló elemként, hanem egy

nagyobb egység részeként jelent meg. A fejlesztések megálmodói – az Orbán-kormány, az önkormányzat és a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány – azt remélték, hogy a kastély, az új rendezvényter és a kapcsolódó beruházások

együtt pezsgő központot alkotnak, amely „a helyben élőket és a Velencei-tóhoz érkező turistákat is szolgálni fogja.” Tíz év távlatából visszatekintve jól látszik: ez a jövőkép ma már élő valóság. ◀

Németh Zoltán műhelyében a hagyományos kézműves tudás és a monumentális építészeti feladatok találkoznak

Fotók: S. Töttő Rita

Időtlen szépség az agárdi műhelyből

Németh Zoltán díszműbádogos mester keze nyoma a Halász-kastélytól a Budavári Palotáig

Idén tízéves a kápolnásnyéki Halász-kastély felújítása – az épület ma is úgy ragyog, mintha csak tegnap készült volna el. A tető csillogó elemei, a finoman formált díszek és bádogos részletek mind egy helyi mester, Németh Zoltán és csapatának munkáját dicsérik. Az agárdi díszműbádogos szakember számára különleges érzés visszagon-dolni erre a projektre: ami kihívás és személyes ügy is volt számára – hiszen ő maga is a tóparton született, és generációk óta ide kötődik.

– Tősgyökeres agárdi vagyok – mondja műhelyének irodájában, ahol körbeveszik szakmai pályafutásának mérföldkövei: tervrajzok, oklevelek, saját munkák. – Negyedik generációig visszamenőleg a családom minden tagja

innen származik. Az üknagyszüleim is agárdiak voltak, úgyhogy minden kötődésem a Velencei-tóhoz fűződik.

A Halász-kastély felújításának története több mint egy évtizeddel ezelőtt kezdődött. A munkát a generálkivite-

ző mutatta be neki először, egy tervrajz fölé hajolva.

– Amikor kinyitnak előttem egy tervrajzot, nekem azonnal átjön az az érték, amit ott létre kell hozni. A kastélynál is ez történt. Az első pillanatban

láttam, hogy ez egy nagyon komoly szakmai feladat lesz.

A kihívás azonban nemcsak a kivitelezés volt – hanem a múlt felderítése is, emlékezik vissza Zoltán. Az épület ugyanis a szocializmus idején teljesen

A formáló díszek minden részlete a múlt építészeti szépségét idézi újra

átalakult, sok eredeti részlet eltűnt. – *Tudtam, hogy itt gyakorlatilag nyomozással kell kezdenünk a munkát. Ki kellett deríteni, milyen lehetett száz évvel ezelőtt az épület. Korabeli fotókat, képeslapokat, tervrajzokat hasonlítottunk össze, és ezekből kellett összerakni leg-hitelesebben az épület eredeti formáját.*

A gyártás és szerelés közel egy évig tartott: fél évig műhelyben készültek a díszek, majd újabb hónapokig tartott a tető és a bádogos szerkezetek helyszíni kivitelezése. A munka közben néha egészen különleges pillanatok is születtek.

– *A bejárat fölött találtunk néhány eredeti díszvázát, több mint százéves darabokat. Amikor tisztítottuk őket, egy halvány felirat került elő: Aliquander, 1912. Akkor esett le, hogy a székesfehérvári szakmunkásképzőben az egyik osztálytársam ennek a mesternek a leszármazottja. Személyesen vittem el neki a relikviát, s az derült ki, hogy valószínűleg a dédnagyapja készítette a vázát. Száz év után találkoztunk újra ugyanazzal a munkával.*

A mesterség, amely újraalkotja a múltat

A díszműbádogos munka különleges kézműves tudást igényel. A látványos tetődíszek, párkányok, ablakelemek vagy tornyok csúcsán álló szobrok hosszú és aprólékos folyamat eredményei. Minden egy agyagmodellel kezdődik. A szobrászok megformálják a dísz elemeit, majd ezekből készülnek a minták és prészerszámok. A műhelyben ezután sík fémlemezkből – többnyire vörösrézről vagy cink-

lemezekből – formálják meg az egyes darabokat. A lemezeket préseléssel és kézi alakítással, fémöntéssel és fémmenyom technológiával hajlítják, alakítják formára, majd az apró elemeket egyenként illesztik össze. Egyetlen dísz akár több tucat külön megmunkált darabból állhat össze.

A végső fázis a cizellálás és a felület finomítása: ilyenkor kapja meg a dísz azokat a részleteket, amelyek majd a magasból is plasztikussá teszik. Ez a tudás ma már ritkaság. Magyarországon külön képzés gyakorlatilag nincs is a szakmára; Európában is csak Franciaországban oktatják, három plusz négy évben, azaz egy hétéves képzés keretében. Az agárdi mester éppen ezért egyedülálló tudással rendelkezik az országban. Nem véletlen, hogy a leg-szebb épületek kerülnek „a keze alá”.

Egy műhely, ahol a Budavári Palota születik újjá

Az agárdi műhelyben most is egészen nagy léptékű munka készül. A hatalmas asztalokon vörösréz lemezek, félkész díszek és szoborelemek sorakoznak – mind a Budavári Palota rekonstrukciójához. A műhelyben sétálva Németh Zoltán egy-egy készülő darabra mutat. – *Ezek például trófeum szobrok részei lesznek. Ha elkészülnek, több tíz méter magasban kerülnek majd a palota homlokzatára.*

A Nemzeti Hauszmann Program egyik látványos projektjén dolgozik itt a közel húszfős csapat: a Budavári Palota északi szárnyának díszműbádogos elemei készülnek Agárdon. Komoly

stáb – szobrászok, fémmegmunkálók, szerelők – dolgozik azon, hogy a végső elemek tervrajz szerint elkészüljenek. Az ablakelemek, a tagozott párkányok, a toronydíszek és a hatalmas trófeumok most még kézmagasságban pihennek a padokon, de hamarosan Budapest panorámájának részévé válnak.

A Velencei-tó mestere

Országos jelentőségű projekteken dolgozik, Németh Zoltán számára a Velencei-tó környéke mégis mindig különleges marad. Az elmúlt évtizedekre visszatekintve elmondható, hogy számos környékbeli épület viseli a keze nyomát: a tabajdi, kajászói, váli, gárdonyi és dinnyési templomtornyok re-

konstrukciója is az ő munkáját dicséri, ahogy az országban még vagy háromszáz épület. Mégis, amikor a Halász-kastély szóba kerül, hangjában büszkeség: – *Akárhányszor elmegyek mellette, mindig megállok egy pillanatra. Olyan, mintha csak tegnap fejeztük volna be.*

A cinklemez tető ma is ugyanúgy ragyog a tóparti napsütésben, mint a felújítás idején, mindössze a nemes patina antikolta galambszürkére a felületét. És ha a mester személyisége beválna, még sokáig így is marad. Legalább egy évszázadig – hogy hirdesse a díszműbádogos mesterség szépségét és az agárdi mester szakértelmét. ◀

S. Töttő Rita

A felújítás alatt álló elemek között járva kirajzolódik az a precíz, több lépésből álló folyamat, amely a tetődíszek megszületéséhez vezet (Fotó: Németh Zoltán archívumból)

Fotók: Kőmives András

Csábító ösvények, perecelő utak közt

A kastélypark ma is élő, lélegző örökség

A Halász-kastély parkja ma is ugyanazzal a nyugodt, hívogató hangulattal fogadja a látogatókat, mint amely egykor a birtok lakóinak mindennapjait határozta meg. Aki ma a felújított kastélyhoz érkezik – akár egy kiállítás miatt, akár csak átutazóban a Velencei-tó felé –, szinte ösztönösen lassít, és időt szán arra, hogy elmerüljön az ősfás kert csendjében. A park ma is az épület szerves része, élő örökség, amely tíz évvel a felújítás után is ugyanúgy képes megszólítani az érkezőket.

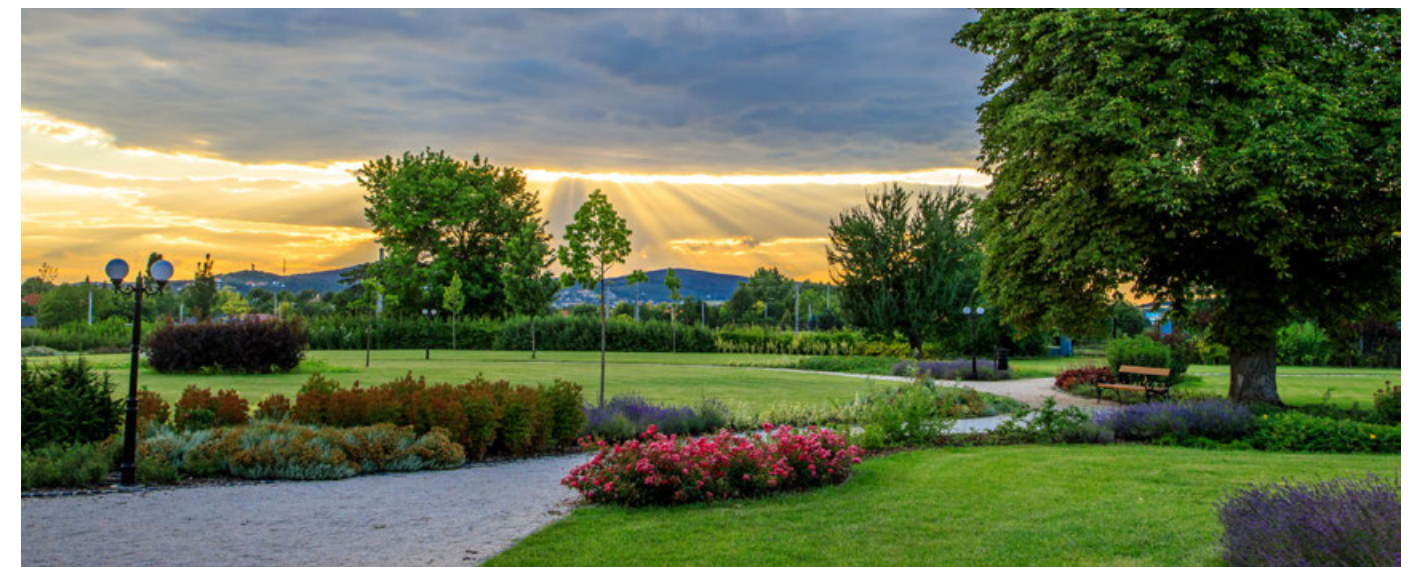
A kastély kertjének történetét és egykori arculatát részletesen bemutatja Bányai Balázs *Kastély-mese* című kötete, amelyből kirajzolódik: a park már a 19–20. század fordulóján is tudatosan formált, gazdag és sokrétű tér

volt. A területet egykor termésközlábazaton álló kovácsoltvas kerítés övezte, amely mögött vadgesztenyék, juharok és platánok sora rejtette el a kastélyt a külvilág elől. A főkapuval szemben nyíló előkert geometrikus rendje, virág-

ágysái és örökzöld növényei a gondozottság és a reprezentáció helyszínei voltak, ahol a házigazdák vendégeiket fogadták.

A park azonban ennél jóval több volt: ligetes részek, kanyargó sétányok,

tisztások és fasorok váltották egymást, közben a terület egészen a Velencei-tó irányába nyitott. A gondosan kialakított úthálózat – az úgynevezett „perecelő utak” – sétára hívta a látogatókat, a padokkal szegélyezett ösvények

pedig pihenésre csábítottak. A park különlegessége volt a rózsakert, a gyümölcsös és a veteményes is. De a Cibulka-patak fölött átívelő hidak, a tenispálya, a veranda körüli virágos terek szintén e sokszínű, mégis harmonikus világ részei voltak, melyben a természet és az emberi kéz munkája is helyet kapott.

Ez a gazdag örökség és odafigyelés ma is érezhető. Bár a park az idők során átalakult, alapkaraktere megmaradt: a hatalmas fák árnyéka, a tágas zöldfelületek és a csendes sétányok ma is ugyanazt az élményt kínálják, mint egykor. A Halász-kastély kertjében tehát ma is él a történelem, ahol jó megállni egy pillanatra, akár egy nyári délutánon, akár egy őszi séta alkalmával a Velencei-tó felé vezető úton. ◀ str

Fotók: Kőmives András

A megújulás koronája

Ez történt 10 éve

Ünnepi hangulat, telt ház és jövőbe mutató gondolatok kísérték 2016 nyarán a megújult Halász-kastély átadását. A június 25-i megnyitó lezárta a felújítást, új korszakot nyitva Kápolnásnyék életében.

A korabeli tudósítások és visszaemlékezések nagyjából beszédek jegyzékét a jövő számára. A köszöntők sorában Fónagy János államtitkár szavai adták meg az alaphangot: „Egy adott kort nemcsak az jellemez, miket épített, hanem az is, hogy az elődök örökségét miként használja, ápolja és adja tovább a jövőnek.” A kastély újjászülése ezt a gondolatot testesítette meg – múlt és jövő találkozását egyetlen térben.

A megnyitó egyik legemlékezetesebb pillanata azonban L. Simon László felszólalása volt, aki személyes hangvételben mondott köszönetet mindazoknak, akik hozzájárultak a beruházáshoz. „Jó mulatság, férfimunka volt, és még sok jó mulatság, férfimunka lesz” – fogalmazott. A kastély és a hozzá kapcsolo-

ló Halász Gedeon Eseményközpont így már a megnyitás pillanatában túlmutatott önmagán: kulturális és turisztikai térként, gazdasági és közösségi motorként is szerepet kapott. A több százmillió forintos fejlesztés eredményeként létrejött komplexummal egyértelmű tervei voltak a Velencei-tó Kistérségért Alapítványnak: olyan központ kezdte meg működését, amely egyszerre kínált helyet kiállításoknak, rendezvényeknek és innovatív kezdeményezéseknek.

Vagyis, a Halász-kastély nem csupán megújult. Új értelmet nyert – és egy olyan történet kezdődött el, amely tíz évvel később is meghatározza a térség arculatát.

Fónagy János, dr. Kazai Viktor, L. Simon László és Spányi Antal az ünnepségen

Rátóti Zoltán színművész szavai színesítette az eseményt

Spányi Antal megyés püspök áldotta meg az épületet

A támogatók

A Halász-kastély és a Halász Gedeon Központ megvalósulása valódi összefogás eredménye, amelyben számos szakmai és gazdasági szereplő vállalt aktív szerepet.

A fejlesztés mögött a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány és annak elnöke, dr. Kazai Viktor állt, a kivitelezés és a megvalósítás során pedig kulcsszerepet játszott a DFT-Hungária Kft., valamint a kastély tervezői, Kamarás Bálint és Klem Gabriella. A történeti hitelességet Bányai Balázs munkája biztosította, míg az építési feladatokban a Tótok Generálkivitelező Kft., a Fenyő-KHT Kft. és ügyvezetője, Hegyi József, valamint a kert tervezője, Török Csaba és a ZÁÉV Építőipari Zrt. működtek közre.

A projektet hosszú távon is támogatták gazdasági szereplők: a Dunaújvárosi papírgyárként ismert Dunafin Kft. évtizedeken át segítette az alapítvány munkáját, a Hungrana Keményítő- és Izocukorgyártó és Forgalmazó Kft. az agárdi irodalmi emlékfal létrejöttéhez járult hozzá, míg a Laki Zrt. a kastély előtt álló két barokk szobor adományozásával gazdagította a megújult környezetet.

A finanszírozási háttér

A Halász-kastély megújulása mögött jelentős, több forrásból összeálló finanszírozási háttér állt, mutatva, milyen összetett együttműködés szükséges egy műemléki beruházás sikeréhez. A rekonstrukció alapját európai uniós és hazai támogatások adták: maga a kastély és a hozzá tartozó, történeti kutatások alapján helyreállított, mintegy másfél hektáros park közel 450 millió forintból újult meg.

A fejlesztés azonban ennél is szélesebb léptékű volt. A kapcsolódó Halász Gedeon Központ létrehozása két európai uniós pályázat segítségével valósult meg, amelyek révén több mint 500 millió forint vissza nem térítendő támogatás érkezett a térségbe. Ezzel párhuzamosan a kormányzat is kiemelt figyelmet fordított a beruházásra és a környezetére: külön források szolgálták a településközpont fejlesztését és az infrastruktúra kiépítését, erősítve a projekt hosszú távú fenntarthatóságát.

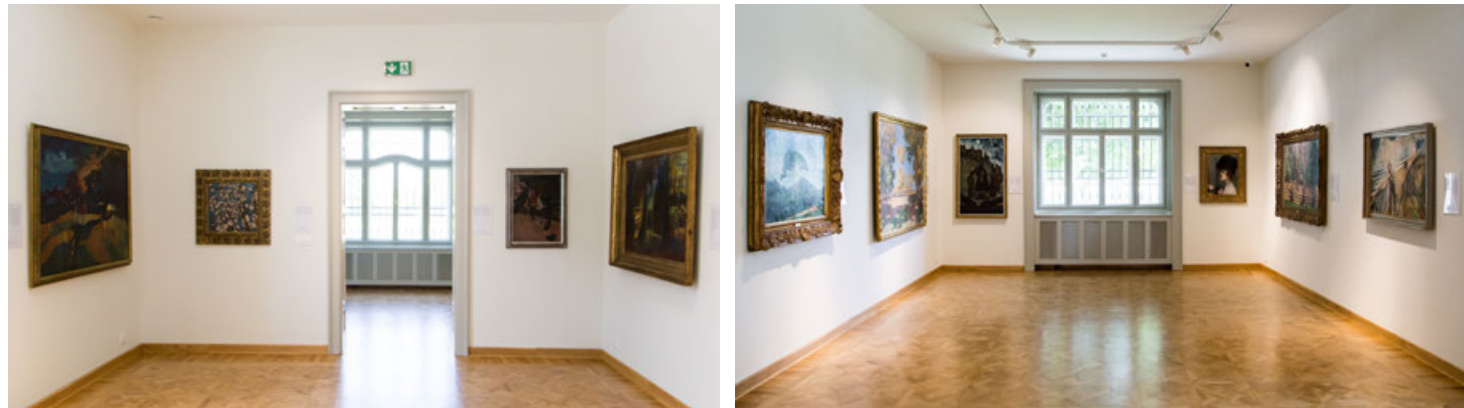
A finanszírozásban intézményi és vállalati szereplők is részt vállaltak.

A Halász Gedeon Eseményközpont nyitása – a Halász-kastély szomszédja azóta is jelentős kiegészítő rendezvényhelyszín

ERŐS KEZDÉS

KIÁLLÍTÁS RIPPL-RÓNAITÓL MARKÓIG

A Halász-kastély, megújulása után nem is kaphatott volna méltóbb nyitányt, mint az első kiállítás, amely már a kezdetektől jelezte: Kápolnásnyék új központként lép a kulturális térképre. A „65 éves MKB Bank gyűjteménye a 200 éves kastélyban” című tárlat olyan rangos műveket vonultatott fel, amelyek még a nagyvárosok kiállítótereiben is ritkaságnak számítanak – Barabás Miklós, Benczúr Gyula, Rippl-Rónai József vagy éppen Markó Ferenc alkotásai töltötték meg művészettel a frissen felújított tereket.

Sándor Benedek, az MKB Bank Zrt. vezérigazgató-helyettese nyitotta meg a kastély első kiállítását

gyűjteni a 90-es években... elkezdtük megmenteni a képeket azért, hogy megőrizzük őket az utókorak, és ne hagyják el hazánkat a magyar művészek képei.” A gyűjtemény tehát tudatos értékmentő munka eredménye.

A kastély miliője külön dimenziót adott a tárlatnak. „A több száz műből álló gyűjteményből összesen 54 alkotás látható öt teremben, a kastély egyértelműen emeli a gyűjtemény rangját, hiszen páratlan helyszín” – emelte ki a kurátor, hozzátéve: „a bemutatandó anyag válogatásánál fontos szempont volt, hogy egy 200 éves, gyönyörű kastélyban mutatkozik be a bank gyűjteménye.” Ennek megfelelően elsősorban 19. századi alkotások kerültek a falakra, amelyek harmonikusan illeszkedtek a történelmi térhez.

„Nagyon könnyű az értékeinket elhanyagolni, elveszíteni, és annál nehezebb és hatalmasabb munka ezeket visszaállítani, megőrizni” – hangsúlyozta Rubovszky Éva, majd hozzátette: „ezért olyan nagy felelősség képeket

venni és vigyázni rájuk, megmenteni őket az utókorak.” A Halász-kastély első tárlata is ilyen hitvallás volt: a meg-

újult falak között az értékörzés és az értékeremtés víziója fogalmazódott meg és kapott teret. ◀

ÉLŐ ÖRÖKSÉG

A HALÁSZ-KASTÉLY TÍZ ÉVE

Gondosan felépített programjaival, következetesen fejlesztett térségi jellegével a Halász-kastély az elmúlt évtizedben a Velencei-tó meghatározó kulturális központjává vált. Felújítása óta is őrzi történelmi értékeit, mégis 21. századi, hiszen gazdag kulturális kínálatával élő, sokszínű találkozóhellyé formálódott. A 2016-os megnyitót követően elindult, nagyívű szakmai és közösségi építkezés eredményeként a kastély kiállításai – a klasszikus és kortárs művészettől a történelmi és tematikus tárlatokig – folyamatosan megújuló tartalommal szólítják meg a látogatókat, ám a programkínálat ennél is szélesebb: a komolyzenei koncertektől és irodalmi estektől a családi rendezvényeken át egészen a rangos közéleti eseményekig és domborműavatásokig ível. Ez a tudatosan formált, sokrétegű kulturális jelenlét tette lehetővé, hogy a kastély olyan „erőtér” legyen, amely, mindamellett, hogy a múlt értékeire épít s a jelen igényeire reagál, a jövő felé nyit. Íme az elmúlt évtized elképesztően gazdag eseményáradata dióhéjban, a teljesség igénye nélkül.

2017, amely megalapozta a kastély szellemiségét

A 2016-os megnyitó és nagyszabású kiállítás után a kápolnásnyéki Halász-kastély történetében 2017 fontos mérföldkő volt: kezdett kirajzolódni az a kulturális és közösségi irány, amely ma is meghatározza az intézmény arculatát. Az év programjai ugyan már ekkor is magas színvonalat és sokszínűséget képviseltek, de a tervek magasra törőek voltak: céljá vált a kastélyt a Velencei-

tó térségének meghatározó kulturális központjává emelni.

Az év első látványos eseménye a Reformáció 500. évfordulójához kapcsolódó **Menő Reformáció** vándorkastély történetében 2017 fontos mérföldkő volt: kezdett kirajzolódni az a kulturális és közösségi irány, amely ma is meghatározza az intézmény arculatát. Az év programjai ugyan már ekkor is magas színvonalat és sokszínűséget képviseltek, de a tervek magasra törőek voltak: céljá vált a kastélyt a Velencei-

tó térségébe hozott gazdag tartalomnak. Majd a helyszín történetéhez való személyes kapcsolódás különleges pillanatait kínálta a Kastélymesék című rendezvénysorozat. Az első alkalom során a birtok egykori tulajdonosának unokái, Kirtsch Annamária és Szabóné Kircsfalusi Katalin osztották meg emlékeiket a közönséggel. Később Bányai Balázs történész előadása adott újabb perspektívát: szakmai alaposággal, mégis közérthetően mutatta be az épület történelmi átalakulásait, gazdag képanyaggal és dokumentumokkal kiegészítve mondandóját.

Az adventi időszak az intézmény legvarázslatosabb arcát mutatta: az Advent a kastélyban programsorozat során az épület és parkja ünnepi díszbe öltözött. Az **Arany János-emlékévhöz** kapcsolódó vándorkiállítás megnyitója pedig külön rangot adott az eseménynek, melyen rangos vendégek és helyi diákok is szerepet kaptak. Az adventi programok részeként került sor a Fejér Megyei Közéleti Emlékfal első alkotásának avatására is: Béres János szobrászművész domborműve a 200 éve született gróf Galántai Fekete János előtt tiszteleg. Az év végén a kulturális

központ a közösségi összefogás helyszínévé is vált: a park adott otthont az azóta országossá nőtt nagyszabású jótekonysági vadászatnak, melyen a résztvevők közösen támogatták a székesfehérvári kórház gyermekosztályát.

A 2017-es év programjai tehát kijelölték az utat, melyen a Halász-kastély azóta is halad: a múlt értékeire építve, a jelen közösségeit megszólítva és a jövő számára is maradandó élményeket teremtve.

2018, a nyitás éve

A Halász-kastély életében 2018 már a tudatos építkezés és a kulturális sokszínűség kiteljesedésének éve volt. A programkínálat gazdagsága, a műfaji nyitottság és a közönség iránti érzékenység jelezte: az intézmény élő, folyamatosan formálódó kulturális tér.

Az év a Kastélymesék sorozat irodalmi estjével indult, melyen Margittai Gábor író mutatta be Erdély arisztokratáinak világát feltáró, személyes hangvételű kötetét. A sorozat későbbi alkalmi is hasonlóan erős szellemi élményt kínáltak: Nádasy Borbála grófnő telt házaz estje, valamint a művészettörté-

Arany200

Művészközelben

neti és irodalmi tematikájú beszélgetések mind megszólították a közönséget. Ám 2018-ban a kastély kilépett saját falai közül is: első alkalommal mutatkozott be a székesfehérvári esküvő

kiállításán. Ez a lépés új irányt is kijelölt: a Halász-kastély ettől kezdve a térség meghatározó rendezvényhelyszíneként is egyre hangsúlyosabban jelent meg.

A tavasz kiemelkedő eseménye volt a **Művészközelben** című kiállítás, amely a győri festészet két jelentős alakjának életművéből válogatott. A tárlat teret adott olyan szakmai diskurzusoknak is, amelyek záróakordjaként a Kastélymesék keretében művészettörténeti előadás idézte meg az alkotók világát. Ugyancsak májusban rendezték meg az első Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitót, amely új hagyományt teremtett a Velencei-tó térségében.

A nyári hónapok a parkban tartott koncertek révén váltak emlékezetessé. A klasszikus zenétől a jazzen át a könnyedebb műfajokig ívelő programsorozat – Mozarttól a barokk operákon és a virtuóz hangszeres előadásokon át egészen a swing és a jazz világáig – különleges atmoszférát teremtett a szabadtéri esteken. Az Alba Regia Szimfonikus Zenekar fellépésének, a Savaria Barokk Zenekar koncertjének, valamint a kortárs és crossover előadók estjeinek köszönhetően a kastély a nyári kulturális élet kiemelt helyszínévé vált. A kiállítási kínálatot pedig tovább gazdagították a Magyar Nemzeti Múzeum országjáró tárlatai, valamint **Szűcs László szobrászművész** kamara kiállítása, amelyek újabb rétegeit mutatták meg az intézmény kulturális nyitottságának. Októberben ünnepélyes keretek között avatták fel Frakk és Labdarózsa domborműveit, az ese-

ményen jelen volt Novák Katalin, valamint a figurák alkotója, Csukás István is. Ugyanebben a hónapban a Halász-kastély országos jelentőségű történeti kiállításnak adott otthont, amely a nagyszentmiklósi kincs hiteles másolatait mutatta be. A **Puszták Aranya** tárlat különlegességét az adta, hogy a leletegyüttes mellett László Gyula a honfoglalás korát és Rege a csodaszarvasról ihlette illusztrációit bemutató eredeti grafikái is kiállításra kerültek, amelyek új perspektívát adtak a korszak megértéséhez.

Az év zárása ismét az adventi időszakhoz kötődött. A régizenei koncerteknek, kórusfellépéseknek, gyermekműsoroknak és emlékfal-avatásoknak köszönhetően a kastély a térség ünnepi készülődésének meghatározó helyszínévé vált. Ekkor került sor ugyanis a Fejér megyei közéleti emlékfal újabb elemének avatására: átadták Sipos Gyula altábornagy domborművét, Bíró Lajos alkotását. Az évet pedig ekkor is jótékonyági programmal zárták: a jótékonyági vadászatra a megye minden tájáról érkeztek vadászok.

2019, a sokszínűség kiteljesedése

A Halász-kastély 2019-ben már kiforrott kulturális központként működött. Az esztendő a Szolnoki Művésztelép **Jelenlét** című nagyszabású kiállításával indult, amely hónapokon át adott betekintést kortárs és klasszikus alkotók munkáiba. A Kastélymesék sorozat 2019-ben is az intézmény kicsiknek szóló szellemi műhely maradt. Az év során vendég volt többek között Foster Hanna muzeológus, Maklár László karmester, valamint az adventi időszakban ismét nagy érdeklődés mellett tért vissza Nádasdy Borbála grófnő. Tartalmas estét kínált az Ady Endre emlékének szentelt irodalmi-zenei műsor is, melyben költészet és zene találkozott.

2019-ben új sorozatok is indultak: a KönyvVilág című program könyvbemutatókkal gazdagította a kínálatot, míg A hetedik te magad légy! előadás-sorozat a művészet és az önismeret kapcsolatát járta körül több alkalmon keresztül. A gyermekek számára elindított FÜLEmüle koncertsorozat és

a Zenegyerek program pedig játékos, élményszerű módon hozta közel a zenét a fiatalabb korosztályhoz. A kiállítások terén is erős évet zárt a léte-sítmény: a **KOGART** grafikai tárlata, majd a 19. századi magyar festészet bemutató gyűjtemény újabb perspektívákat nyitott a látogatók előtt. A képzőművészet mellett a közösségi emlékezet szintén hangsúlyt kapott: domborműavatások során gazdagodott a kastély parkjának közéleti panteonja, többek között Sárkánylő Szent György és Bory Jenő emlékével.

A tavasz kiemelt eseménye volt a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitó, amely ekkorra már hagyományos szakmai fórumra nőtte ki magát, és amelynek keretében átadták a Velencei-tóért díjat is. A nyári hónapokban a KastélyKoncertek sorozata töltötte meg élettel a parkot és a termet: fellépett többek között az Alba Regia Szimfonikus Zenekar, Sebestyén Márta, a Sárk Péter Trió és a Budapest Ragtime Band is. A közösségi és családi programok – mint a Gyermeknap KastélyKaland vagy a Levendula-nap – szintén fontos szerepet kaptak, ahogy a Múzeumok Éjszakája és a Kulturális Örökség Napjai alkalmából szervezett események is. Az őszi hónapok a szőlészet ünnepe és a vadászati rendezvények újabb közösségeket szolgáltattak meg, a **Vadászfények – Fegyver-vadászok** tematikus tárlata pedig izgalmas szakmai és kulturális metszetet kínált. 2019 végén a Halász-kastély **Szubjektív Fejér** címmel jelentős

kortárs képzőművészeti tárlatnak is otthont adott, amely Fejér megye meghatározó alkotóinak – többek között Hegedűs 2 László, Nagy Benedek, Ujházi Péter, Péter Ágnes és Szegedi Csaba – munkáiból mutatott be válogatást.

Az év zárása ismét az adventi időszak meghitt hangulatában telt. A gyermekgyűjtások, koncertek, betlehemes előadások és irodalmi estek az intézményt a térség egyik legfontosabb ünnepi helyszínévé emelték. A hagyományos jótékonyági vadászlat és az ahhoz kapcsolódó domborműavatás pedig már hagyományos programmá vált.

2020, rugalmasság és folytonosság

A 2020-as év a járványhelyzet miatt a Halász-kastély életében is az alkalmazkodás időszaka volt: a programkínálat azonban – a körülményekhez igazodva – megőrizte sokszínűségét, de új hangsúlyokat is kapott. Az év a Magyar Kultúra Napjához kapcsolódó beszélgetéssel indult, melyen Vásáry Tamás és Oláh Vilmos osztotta meg gondolatait a közönséggel. A Kastélymesék sorozat továbbra is fontos szerepet töltött be: Saly Noémi irodalomtörténész estje, valamint az év során rendezett további alkalmak tartalmas találkozásokat kínáltak.

A gyermekeknek szóló FÜLEmüle koncertsorozat egész évben folytatódott, neves vendégművészek közreműködésével. Ezt egészítették ki a

Vadászfények – Fegyvervadászok

gyermeknap programok és a családi események, mint a Levendula-nap. A szakmai és kulturális programok sorában kiemelkedett a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitó, amely 2020-ban is fórumot biztosított a térség jövőjét meghatározó kérdések megvitatására, valamint a Velencei-tóért díj átadására. A Vörösmartyhoz kapcsolódó konferencia és az emlékvé eseményei szintén fontos szellemi tartalommal gazdagították az évet.

A zenei élet a KastélyKoncertek révén maradt élénk: az Alba Regia Szimfonikus Zenekar fellépése mellett jazz-, klasszikus és crossover koncertek váltották egymást, a Képmás-estek rendezett további alkalmak tartalmas találkozásokat kínáltak. A gyermekeknek szóló FÜLEmüle koncertsorozat egész évben folytatódott, neves vendégművészek közreműködésével. Ezt egészítették ki a

tárlat hozott életet a kastélyba: a **Vadászfények – Fegyvervadászok** című kiállítás második etapja, konferenciával, aukcióval valódi élmény volt a vadászfény-kultúra iránt érdeklődők számára.

Az év zárását pedig ismét az adventi időszak adta. A 2020-as év így a kihívások ellenére is megőrizte a kastély legfontosabb értékeit: a minőségi kultúrát, a közösségi élményt és a folyamatos megújulás képességét.

2021, online és szabadtér

A kastély 2021-es éve a pandémiás helyzethez alkalmazkodva, online programokkal indult: a Magyar Kultúra Napjához és a költészethez kapcsolódó események mellett a Kastélymesék és a koncertek digitális formában valósultak meg, olyan közreműködőkkel, mint Sebestyén Márta, Andrejszki Judit, valamint a FÜLEmüle sorozat házigazdája, Bartek Zsolt és vendégei, köztük Papp Tímea.

A tavasz végétől az intézmény fokozatosan újrainyitott, amit a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitó konferencia és díjátadó jelzett, majd a KastélyKoncertek során olyan előadók léptek fel, mint Ignác Attila és a Moon River Ensemble, akik Frank Sinatra dalaikat idézték meg, közreműködő művészekkel, többek között Romhányi Áron, Horváth Márk és Jász András részvételével.

A nyári időszakban a helyszín pezsgő kulturális központként működött: a Velencei-tavi Operafesztiválon a Budapest Ragtime Band és Bársony Bálint a Dr. Jazz Band kíséretében lépett fel,

PUSZTÁK ARANYA

A NAGYSZENTMIKLÓSI KINCSEK HITELES MÁSOLOATAI és LÁSZLÓ GYULA HONFOGLALÁS KORÁT BEMUTATÓ GRAFIKÁI A KÁPOLNÁSNYÉKI HALÁSZ-KASTÉLYBAN

A KIÁLLÍTÁS
2018. OKTÓBER 13-TÓL
2018. DECEMBER 31-IG
MINDEN NAP 10.00-18.00
ÓRÁIG LÁTOGATHATÓ

HALÁSZKASTÉLY
2475 KÁPOLNÁSNYÉK,
DEÁK FERENC U. 10.
+36 21 292 0471
INFO@HALASZKASTELY.HU

SZUBJEKTÍV

Válogatás Fejér megyei kortárs művészek alkotásaiból

Hegedűs 2 László
Nagy Benedek
Ujházi Péter
Péter Ágnes
Szegedi Csaba

FEJÉR

MEGHÍVÓ

A Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a

2019. november 30. szombat 17.30-kor
kezdődő megnyitóra.

A kiállítást megnyitja
TAKÁCS J. LAJOS műgyűjtő

Köszöntőt mond
L. SIMON LÁSZLÓ országgyűlési képviselő

A tárlat 2020. március 22-ig látogatható
hétfő kivételével minden nap 9.00-17.00 óráig.

Halász-kastély
2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc u. 10.
+36 21 292 0471 • info@halaszkastely.hu

Szubjektív Fejér 2.0

míg a KastélyKoncerteken többek között Rákász Gergely, valamint a Savaria Barokk Együttes és ismét Sebestyén Márta és Andrejszki Judit varázoltak különleges zenei élményeket.

Tartalmas programokat kínáltak az őszi folyamán a Kulturális Örökség Napjai vezetett sétái, a Kastélymesék beszélgetéssorozat alkalmi és az Ősz a kastélyban rendezvényei, melyek koncertekkel – például a Terzina fellépésével – és megemlékezésekkel egészültek ki. A közösségi események között a játékonysági vadászat ismét hagyományos programelem volt, ahogy a FÜLEmüle koncertek is. Az év zárásaként az adventi időszakot ünnepi koncertek és irodalmi estek határozták meg: fellépett többek között Iván Szandra és Jász András, valamint a Kastélymesék ünnepi alkalmán Nádasdy Borbála és a MusiColore Énekegyüttes is közreműködött. Összességében tehát 2021 a fokozatos újjáéledésének éve volt a kastélyban.

2022, textil és opera

2022-ben a tervezett programok ismét teljes gazdagságukban valósulhattak meg a kastélyban. Az év elején a gyermekeknek szóló FÜLEmüle koncert-

sorozat – Bartek Zsolt vezetésével – farsangi jókedvvel indította a szezont, majd a Johann Sebastian Bach születésnapjához kapcsolódó koncerten a

Hermann László Zeneművészeti Szakgimnázium fiatal tehetségei léptek fel. A kulturális szezont a **Szubjektív Fejér 2.0** című kiállítással nyitotta

Pérel Zsuzsa Kossuth-díjas textilművész és kárpitművész, a Nemzet Művésze nagyszabású kiállítása

meg az intézmény, amely a Fejér megyei kortárs képzőművészet meghatározó alkotóit mutatta be. A tárlaton Bondor Csilla, Verebics Ágnes, Verebics Katalin és Várnai Gyula művei szerepeltek. Az év következő fontos eseménye azonnal ezután következett: **Pérel Zsuzsa** Kossuth-díjas textilművész és kárpitművész, a Nemzet Művésze nagyszabású kiállítása, melyet Lévai Anikó nyitott meg. A Magyar Költészet Napjához kapcsolódó, Pilinszky-emlékévet lezáró rendezvény szintén emlékezetes volt 2022-ben, ahogy a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitó konferencia és díjátadó is, amely a térség szakmai és közéleti szereplőit hozta össze. A KastélyKoncertek sorát rangos fellépők gazdagították: többek között Miklósa Erika és Iván Szandra crossover estje nyitotta meg a nyári szezont.

A nyári hónapokban a kastély pezsgő fesztiválhelyszínként működött: a Velencei-tavi Operafesztivál, a Frenák Táncfesztivál, valamint a KastélyKoncertek sorozata változatos műfajokat vonultatott fel. Fellépett többek között a Savaria Barokk Zenekar Németh Pál vezetésével, valamint Szalóki Ági, aki

különleges esten idézte meg Karády Katalin dalait. Az augusztusi koncertkiállítást Malek Andrea és Jáger Bandi gospel fellépése színesítette.

Az őszi időszakban ismét hangsúlyt kaptak a hagyományörző és közösségi események: a Kulturális Örökség Napjai vezetett sétái, az Ősz a kastélyban programsorozat megemlékezésekkel és versszínházi koncerttel, valamint a Vadászrandevű mind hozzájárultak a kastély sokszínű életéhez. Az év végén az adventi időszak meghitt, közösségi élményeket kínált gyertyagyújtásokkal, ünnepi zenével és családi programokkal, amelyeket a Vörösmartyhoz kapcsolódó versszínházi est – Lázár Balázs, Tallián Mariann és Csörsz Rumen István előadásában – is gazdagított. Az évet hagyományosan az országos játékonysági vadászat zárta.

Összességében 2022 a stabil működés és a műfaji sokszínűség éve volt a kastély életében, ahol a komolyzene, a könnyűzene, a tánc, az irodalom és a családi programok egyaránt hangsúlyosan jelentek meg, rangos hazai művészek közreműködésével.

2023, tűz és test

2023-ban sokszínű kulturális kínálat fogadta a látogatókat a Halász-kastélyban, zenével, irodalommal és képzőművészettel. A tavaszi időszak kiemelkedő eseménye volt a **Tűzrománc** kiállítás, amely Járasi Ildikó és Elekes Gyula alkotásain keresztül mutatta be

a tűzrománc technika különleges világát: a művek a tűz és az anyag találkozásából születő, gazdag színvilágú és érzelmekkel telített kompozíciókon keresztül teremtettek sajátos hangulatot az intézmény tereiben. Ezt követte a nyár derekán a Test-Képek kiállítás **Csernus Tibor** és **BOLDI** alkotásaival, melyek az emberi test ábrázolásának sokrétegeúségét láttatták a nézővel, a klasszikus festészeti látásmód és a kortárs kifejezőmód izgalmas párbeszédét teremtve meg a tárlaton.

A szezont hivatalosan a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitóval és a Nyitnikék programsorozattal indult, ahol Tímár Sára és zenekara Petőfi Sándor verseit idézte meg népzenei feldolgozásokban, Zrínyi Gál Vince közreműködésével. A könnyedebb, beszélgetős koncertműfaj megjelent: Tóth Vera Sorskerék című estjén Szily Nóra volt a partnere. A nyári KastélyKoncertek kiemelkedő irodalmi-zenei élményeket kínáltak: Bogdán Zsolt és a Kalácsa Együttes Kányádi Sándor műveit hozták közel a közönséghez, míg augusztusban Christoph Willibald Gluck vígoperájá, A rászedett kádi került színre. A nyár és az őszi határán a Partitúra Live esten Miklósa Erika, Batta András és Novák Péter közreműködésével a Velencei-tó kulturális világa került fókuszba, fiatal tehetségek bemutatkozásával.

Az őszi időszakban a hagyományörzés és az ismeretterjesztés kapott hangsúlyt: a Kulturális Örökség Nap-

Test-Képek kiállítás

jain Bányai Balázs vezette a kastélytúrát, míg a Kastélymesék vendége Gulyás Dénes volt. Az Ősz a kastélyban programjai megemlékezésekkel és versszínházi előadással tisztelegtek a múlt előtt, a FÜLEmüle koncertsorozat pedig, Bartek Zsolt vezetésével, egész évben programokat kínált a családoknak.

Az adventi időszak ismét bensőséges hangulatot hozott: Nádasdy Borbála személyes története, valamint Zemlényi Katica és a Vox Mirabilis Kamarakórus ünnepi koncertje emelték az események fényét. Az évet hagyományosan az országos játékonysági vadászat zárta. 2023-ban is rangos művészek, fiatal tehetségek és visszatérő programok emelték tehát a helyszín kulturális rangját.

2024, textil és dia

Az év elején a családokat megszólító Fülemlüle koncertsorozat határozta meg a kastély életét. A tavasz emlékezetes eseménye volt továbbá a Sanctum ösztönművészeti est, ahol Juhász Anna vezetésével író, képzőművész és zenész közösen kereste a választ az alkotói inspiráció forrásaira. Áprilisban jelentős kiállításnak adott otthont a kastély: az **Ariadné fonala** címmel nyílt tárlat a Szombathelyi Képtár textilgyűjteményéből hozott anyagot mutatta be a velencei-tavi közönségnek.

Májusban a zene és az irodalom találkozott az Áthallások című esten. A koncert narrátora Gulyás Dénes Kossuth-díjas művész volt, aki irodalmi idézetekkel és személyes interpretációval fűzte össze a különböző korszakokból és nyelvekből származó zenei műveket, egységes történeté formálva az estet. A hónap végén a térség turisztikai szereplői találkoztak a kastélyban a Velencei-tavi Turisztikai Évadnyitón. A nyár beköszöntével megrendezték a Magyar Tavak Fesztiválját, és új, izgalmas tárlat is érkezett Kápolnásnyékre: a Halász-kastély és a BAV ART szervezésében nyílt meg a **Rajzolta: Zórád Ernő Gulliver kalandjaitól Hány János kalandjaitól 13 történet eredeti illusztrációi a magyar diafilm hőskorából** című kiállítás. Majd pedig a kastély parkja és udvara is megtelt élettel: a Légy ott a kertben!, a KastélyKoncert sorozat, majd a Partitúra Live est Miklósa Erikával, Batta Andrásval és Novák Péterrel

Tűzrománc kiállítás

Ariadné fonala – tárlat a Szombathelyi Képtár textil gyűjteményéből

emlékeztetések tették 2024 nyarát. Ősszel jöttek a Kulturális Örökség Napjai, az Aradi vértanúk tiszteletére rendezett ünnepség és a Vadászrendevű is, amely a gasztronómián keresztül a hagyományörzést és a közösségi élményt erősítette. Az év az adventi időszakokkal zárult, Nádasdy Borbálával, Zemlényi Katicával, a Vox Mirabilis Ka-

marakórssal és az elmaradhatatlan Országos Jótékonyági Vadásztal.

2025, az ünnep küszöbén

A Halász-kastély 2025-ös programkínálata rendkívül gazdag és sokszínű volt, immáron kilencedik éve töltve be a térség kulturális központi szerepét.

A kastély felújításának 10. évfordulóját ünnepelő 2026-os év küszöbén kiemelt hangsúlyt kaptak a zenei rendezvények, képzőművészeti kiállítások, valamint a családbarát és közösségi programok.

A programsorozat erőteljesen indult: a Bach Mindenkienek Fesztivál keretében komolyzenei koncerttel várták az érdeklődőket, majd több

alkalommal is megrendezték a gyerekeknek szóló, interaktív FÜLEmüle koncerteket. A tavaszi időszakban kiállítás megnyitók is helyet kaptak, köztük **A kékszakállú – Fejezetek Kass János művészetéből**, amely a kastély képzőművészeti profilját erősítette. A nyári hónapokban az épület és parkja pezsgő kulturális térként működött: június elején érkezett a hagyományos turisztikai évadnyitó és díjátadó, valamint Magyarország csatlakozásával a Rendez-vous aux jardins – Légy ott a kertben program. A zenei kínálatot olyan események gazdagították, mint a Mozartműveket bemutató kamarakonzert, a barokk est a Savaria Barokk Zenekar közreműködésével, illetve a nyáresti jazz koncert a Velencei-tó All Stars fellépésével. Augusztusban kiállítás nyílt Ujváry Lajos születésének 100. évfordulója alkalmából, amely átfogó képet adott a művész életművéről.

Az őszi végére újabb kulturális „nagygyűű” érkezett a helyszínre: az **Agyagkatonák – Az első kínai császár halhatatlan örei** című kiállítás november végétől várta a látogatókat. A kiállítás az ókori Kína vi-

Rajzolta: Zórád Ernő Gulliver kalapjától Háry János kalandjái 13 történet eredeti illusztrációi a magyar diafilm hőskorából című kiállítás

Vadászgyerekek – Fegyvervásárok

lágába kalauzolta el az érdeklődőket, bemutatva Csin Si Huang-ti birodalmát és a világhírű agyaghadserég életnagyságú másolatait. Az év vége 2025-ben is az adventi és ünnepi programok jegyében telt. December elején Mikulás-napi és adventi FÜLEmüle-koncertek várták a családokat, majd Jókai Mór születésének 200. évfordulója alkalmából Simon Rozália domborművének avatásával egybekötött ünnepséget tartottak. Az adventi időszakot tovább gazdagította a Cantilena Malta Ensemble és a Vox Mirabilis Kamaragyűttes közös koncertje.

2026, kiforrott kulturális központ

A Halász-kastély 2026-os évének első fele elsősorban a 2025 végén nyílt Agyagkatonák – Az első kínai császár

halhatatlan örei kiállítás köré szerveződött, számos kísérő programmal. A tárlat kiemelkedő érdeklődést hozott az intézmény életébe, több alkalommal is teltházas kurátori tárlatvezetésekkel, múzeumpedagógiai foglalkozás-sorozattal. A kastély mindezek mellett is megőrizte azonban hagyományos zenei programjait: tavasszal például ismét sor került a Bach Mindenkienek Fesztivál koncertjére.

Az évnek azonban még koránt sincs vége: 2026 további részében is gazdag és sokrétű programkínálatra számíthat a közönség a Halász-kastély falai között.

Új kiállítások, koncertek, közösségi események várják majd az érdeklődőket. Az intézmény a felújítás tizedik, ünnepi évében is célul tűzte ki, hogy minden korosztály számára értékes és élményszerű kulturális találkozási pontot biztosítson. ◀

Rodics Eszter neve ma már elválaszthatatlan a Velencei-tó térségének pezsgő kulturális életétől. A Halász-kastély igazgatójaként az elmúlt évtizedben következetes és vízióvezérelt munkát végzett, alapjaiban formálva át a helyi kulturális kínálatot, új értelmet adva a közösségi tér fogalmának.

A tíz éve felújított kastély olyan élő, lélegző kulturális központként születhetett újjá kezei alatt, melynek karakterét és rangját nagy mértékben személyes elhivatottsága határozta meg. Irányítása alatt a falak között és azon túl is olyan sokszínű és igényes programkínálat jött létre, amely képes volt megszólítani a legkülönbözőbb korosztályokat és érdeklődési köröket: koncertek, kiállítások, irodalmi estek, színházi előadások, gyerekeket, fiatalokat, családokat megszólító kezdeményezések és közösségi események sora bizonyítja ezt. Ennek jegyében kapcsolódik össze a kastély működése a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola tevékenységével, amely új dimenziót nyitott a képzés, az alkotás és a közösségépítés területén. Meghatározó szerepet játszanak ugyanis a kapcsolódó helyszínek is: a Halász Gedeon Eseményközpont, a Vörösmarty Emlékház, a Csajághy Laura Szabadtéri Színpad, a Liszt Művészház és a Szücs Galéria, amelyek révén a kulturális kezdeményezések túllépnek a kastély falain, mégis egységet alkotva hatnak a teljes térség életére. Rodics Eszter törekvéseit legutóbb Fejér Vármegyei Prima-díjjal és közönségdíjjal ismerték el, amely méltó visszajelzése évek óta végzett értéktérítő tevékenységének, és azt is jelzi, hogy szerepvállalása a szélesebb közösség szemében is kiemelkedő.

Ahol minden a Velencei-tóról szól

Turisztikai Évadnyitók: „Cél a velencei-tavi térség pozicionálása a magyarországi turisztikai térképen”

Mára a Velencei-tó turisztikai és közösségi életének meghatározó eseményévé vált a Turisztikai Évadnyitó, amely évről évre új megvilágításba helyezi a térség értékeit, lehetőségeit. A kápolnásnyéki Halász-kastély falai között megrendezett esemény a nyári szezon nyitánya, sőt, annál is több: szakmai párbeszéd és a helyi értékteremtés elismerése.

A Turisztikai Évadnyitók hagyományát a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány indította útjára 2018-ban. Fontos mérőszám volt ez a Velencei-tó életében, mellyel sikerült, ha nem is reflektorfénybe állítani, de újra megvilágítani a térség turisztikai lehetőségeit, kormányzati és szakmai szinten egyaránt. Az évadnyitók nyáreleji szezonnyitók is egyben, melyeknek a kápolnásnyéki Halász-kastély ad otthont minden esztendőben. Magas rangú kormányzati részvétellel és hiteles szakmai előadók indítják el minden évben a nyarat az Évadnyitó. A résztvevők képet kapnak a Velencei-tó térségét érintő kormányzati tervekről, az elmúlt időszak elkészült fejlesztéseiről, az aktuális turisztikai és környezeti helyzetről, egyszóval mindenről, ami a lakossági, turisztikai és térségpolitikai közösségi párbeszéd része – vagy, a tapasztalatok szerint azzá válik a rákövetkező időszakban.

„Cél a velencei-tavi térség pozicionálása a magyarországi turisztikai térképen. Az alapítvány működésének egyik fő célja is ez: a Velencei-tó térségének turisztikai fejlesztése, melynek középpontja a Velencei-tó. Amely nem egyszerű tó, abból a szempontból, hogy folyamatos és nagy odafigyelést kívá-

Dr. Kazai Viktor, a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány elnöke

nó beavatkozásokat igényel ahhoz, hogy megfelelő vízminőséggel, körülményekkel fogadhasa az ideérkezőket. Köszönet azoknak, akik ebben a szakmai munkában részt vesznek” – fogalmazott Kazai Viktor, a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány elnöke az egyik ilyen alkalommal, már előrevetítve az esemény következő hagyományteremtő vállalkozásának üzenetét.

A Turisztikai Évadnyitók rangját és üzenetét ugyanis tovább erősítette, hogy e kiemelt esemény keretében született meg a térség egyik legjelentősebb elismerése, a Velencei-tóért díj. A Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány 2019-ben hívta életre azzal a céllal, hogy méltó módon ismerje el mindazokat, akik munkájukkal, életútjukkal és közéleti szerepvállalásukkal maradandó értéket teremtettek a Velencei-tó térségének fejlődése, gazdasági és kulturális felemelkedése érdekében. A díj évente egyetlen személynek ítéltető oda, ezzel is hangsúlyozva az elismerés súlyát és a mögötte álló teljesítmény kivételességét. Az ünnepélyes átadás minden esztendőben a kápolnásnyéki Halász-kastély falai között, a Turisztikai Évadnyitó részeként történik. Méltó keret ez a millió a közösségi megbecsülésnek.

Az elmúlt évek díjazottjai szakmájuk kiválóságai, olyan személyiségek, akik munkájukkal a Velencei-tó szellemi, természeti és közösségi arculatát is formálták. Az ő életútjuk egyben a térség fejlődésének története is. A Velencei-tóért díj mára érték mértékű elismeréssé vált. ◀ str

2019 – Balsay István

A díj első kitüntetettje Balsay István egykori országgyűlési képviselő volt, aki meghatározó szerepet játszott a Velencei-tó és tágabb környezetének stratégiai fejlesztésében. A Velencei-tó–Vértes fejlesztési koncepció egyik megalkotójaként, valamint a fejlesztési tanács életre hívójaként hosszú távon határozta meg a térség jövőképét. A Velencei-tó és Vértes Baráti Kör elnökeként közösségépítő munkája is kiemelkedő. Tevékenységének köszönhetően a térség új lendületet kapott, és ismét méltó helyére került a hazai turisztikai térképen.

2020 – Csonki István

A következő év díjazottja Csonki István, a Középdunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója lett, aki több évtizedes munkájával a Velencei-tó vízügyi fejlesztésének egyik kulcsszereplője. Irányítása alatt valósult meg a partfal-rekonstrukciós program, amely műszaki és szemléletbeli megújulást is hozott: a természetközeli megoldások előtérbe kerültek a korábbi beavatkozásokkal szemben. Munkája hozzájárult a vízminőség javításához és a tó ökológiai egyensúlyának megőrzéséhez, ami a fenntartható turizmus alapfeltétele.

2021 – Schmidt Egon

Schmidt Egon ornitológus, Kossuth-díjas író a természetvédelem és az ismeretterjesztés ikonikus alakja. Több mint fél évszázados munkássága során a madárvilág és a természeti környezet szeretetét közvetítette generációk számára. Több mint 70 könyv és több ezer publikáció fűződik nevéhez, melyek között kiemelt helyet foglalnak el a Velencei-tó térségéhez kötődő írásai, különösen a Dinnyési Fertő élővilágának bemutatása. Elhivatottsága, oktató és közösségformáló tevékenysége révén a természetvédelem egyik legfontosabb hazai nagykövete lett.

2022 – Lukács László

A néprajztudós Lukács László életműve a Velencei-tó környékének kulturális örökségét gazdagítja. Zámolyról indulva, majd Kápolnásnyékhez és Székesfehérvárhoz kötődve vált a magyar néprajztudomány meghatározó alakjává. Kutatásai kiterjedtek a népi építészetre, a szokáskultúrára és a helyi gazdálkodási formákra. Több mint húsz publikációja foglalkozik közvetlenül a Velencei-tó térségével. Munkássága nemcsak tudományos, hanem közösségi értéket is képvisel: kutatásai ma is alapforrásként szolgálnak, személye pedig inspiráció a fiatal kutatók számára.

2023 – dr. Görög István

Dr. Görög István ezredes a pákozdi Katonai Emlékpark megálmodója és megvalósítója, aki a hadtörténelmi örökség és a turizmus összekapcsolásában alkotott maradandót. Katonai és pedagógiai pályája során mindig kiemelt figyelmet fordított a hazafias nevelésre. Vezetésével a pákozdi emlékhely országos jelentőségű látogatóközponttá vált, ahol évente több ezer fiatal ismerkedik meg a magyar történelem meghatározó eseményeivel. A Honvédfesztivál és más programok révén a térség turisztikai vonzerejét is jelentősen növelte.

2024 – Péter Ágnes

Péter Ágnes szobrászművész alkotóként és közösségépítőként egyaránt kiemelkedő. A Nemzetközi Velencei-tavi Symposion alapítójaként olyan művészeti közösséget hozott létre, amely a természet és a művészet harmóniájára épül. Művei hazai és nemzetközi szinten is elismertek, köztéri alkotásai számos helyen megtalálhatók. Művészetpedagógiai tevékenysége révén generációkat inspirál, miközben a Velencei-tó térségét a kortárs művészet egyik különleges helyszínévé emelte.

2025 – Tubel Zoltán

A legutóbbi díjazott, Tubel Zoltán neve összeforrt a Velencei-tó vízisport-életével. Több mint öt évtizedes pályafutása során sportolóként, edzőként és közösségépítőként is maradandót alkotott. A kajak-kenu és a sárkányhajózás hazai meghonosításában úttörő szerepet vállalt, számos sikeres sportolót nevelt. Egyesületei révén nemzetközi szintre emelte a térség sportéletét, miközben mindig a közösség szolgálatát tartotta szem előtt. Munkássága a sporton túl a Velencei-tó aktív, élményalapú turizmusának fejlődéséhez is jelentősen hozzájárult.

Fotók: Kőmíves András, S. Tóttó Rita

KÉT ÉVTIZEDE A VELENCEI-TÓ SZOLGÁLATÁBAN

20 ÉVES A VELENCEI-TAVI KISTÉRSÉGÉRT ALAPÍTVÁNY

Húsz éve dolgozik a Velencei-tó térségének kulturális, turisztikai és közösségi felemelkedéséért az L. Simon László által alapított Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány. E két évtized apropóján végigtekintünk azon az értékteremtő munkán, amely a kezdeti elképzelésekből mára élő kulturális közzé, látogatott turisztikai célponttá és identitását erősítő közösséggé formálta a térséget. A felkarolt programokon keresztül a szervezet örökséget mentett, értékeket teremtett és hidat épített múlt és jelen között. Dr. Kazai Viktor, a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány elnökének szavait is megidézzük, aki korábban a Velencei-tó magazinnak adott interjút az értékteremtő munkáról – a mi magazinunknak, mely szintén az Alapítvány égisze alatt működik, és vált a térség kiemelkedő, közkedvelt és mindig várt kiadványává.

Az idézetek forrása: Dr. Kazai Viktor, Velencei-tó magazin 2024. 1. lapszám

A magazin a helyi identitás erősítésének fontos eszközei

Küldetés és kezdetek

„Ahogy a neve is mutatja, a velencei-tavi kistérség fejlesztése, azon belül a turisztikai, kulturális és kicsit talán vállalkozási lehetőségek bővítése volt a cél, amikor L. Simon László létrehozta az alapítványt.”

Az alapítvány létrejötte tudatos térségfejlesztési gondolat mentén történt, amely a Velencei-tó adottságaira építve kívánta megerősíteni a kulturális és turisztikai kínálatot. A célok már a kezdetektől egymást erősítő rendszert alkottak: a kulturális értékteremtés turisztikai vonzerőt generál, a turizmus pedig új lehetőségeket nyit a helyi közösségek számára.

Felzárkóztatás és láthatóság

„... behozni azokat az évtizedes lemaradásokat – elhanyagoltságot, elfeledettségét –, melyeket a Velencei-tó a Balaton mellett elszenvedett.”

A Velencei-tó hosszú ideig méltatlanul háttérbe szorult, ám az alapítvány munkája hozzájárult ahhoz, hogy a térség újra felkerüljön a hazai turizmus térképére. A tudatos fejlesztések és a folyamatos jelenlét hatására ma már egyre többen tekintenek a tóra önálló úti célként. Ilyenek például a Turisztikai Évadnyitók szakmai programjai, vagy éppen a Velencei-tóért díj megalapítása, amelyek kezdetek óta segítik a Velencei-tóért tenni akaró és tudó szakemberek, helyiek munkáját, elismerését.

Élő kulturális tér

„... mára egyértelművé vált, hogy a Velencei-tónál igenis van létjogosultságuk a színvonalas kulturális rendezvényeknek.”

A Rodics Eszter vezetésével működő Halász-kastély, Halász Gedeon Eseményközpont, Vörösmarty Emlékház, Liszt Művészház és a térség más kapcsolódó helyszínei ma már pezsgő kulturális életnek adnak otthont. A komolyzenei koncertektől a kortárs művészeti kiállításokon át a színházi előadásokig olyan kínálat jött létre, amely helyben és országosan is figyelmet érdemel – és ma már kap is.

Domborműavatás: a köztéri alkotások a múlt értékeit hozzák közelebb a jelen közösségeihez

Szoboravatás: a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány munkájának fókuszában a térség tudatos, értékalapú fejlesztése áll

Műemléki vagonfelújítás, szabadulósobával: a Halász-kastély komplex élménytérként kínál kulturális és turisztikai programokat

Fotók: Kőmives András

Sokszínű eseménykínálat

„töretlenül nagy (...) az a közönségdeklódés, amely a Velencei-tónál a programjainkat jellemzi.”

Az alapítvány rendezvényei között megtaláljuk a gyermekeket megszólító FÜLEmüle koncertsorozatot, nyáresti zenei programokat, irodalmi beszélgetéseket, kiállítás-megnyitásokat és fesztiválokat. A kortárs táncot bemutató Café de la Danse minifesztivál, a Bach Mindenkinél Fesztiválhoz kapcsolódó események, valamint az adventi kulturális programok mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a térség egész évben élő és vonzó maradjon. De ilyenek a tárlatok is, melyekre mindig óriási az érdeklődés: az alapítvány kiállításai ugyanis a képzőművészet, a helytörténet és a kortárs kultúra széles spektrumát ölelik fel. A Szubjektív Fejér tárlatok Fejér megyei művészek munkáit mutatták be, míg a Világból Világba kiállítás Péreli Zsuzsa életművét vonultatta fel, kárpitművészeti és kortárs alkotásait. A Halász-kastélyban rendszeresen nyílnak kortárs festő- és szobrászművészeti tárlatok is – hogy csak néhányat említsünk a teljesség igénye nélkül – Horváth Éva Mónika „Törékeny egyensúly” című kiállítása, vagy a Zórád Ernő illusztrációit bemutató válogatás a magyar diafilm hőskorából.

Örökségvédelem és irattár

„A Velencei-tavi Intézőbizottság irattárának megmentése fontos cél volt, hiszen nem pótolható és ezért felbecsülhetetlen kordokumentumokat tartalmazott.”

Az alapítvány egyik legfontosabb vállalása a Velencei-tavi Intézőbizottság terv- és irattárának megmentése volt. Az 1958-tól keletkezett dokumentumok őrzik a tó fejlesztéstörténetét, de mindezek mellett egy egységes szemléletű térségfejlesztési gondolkodás lenyomatai is. A szakszerűen rendezett gyűjtemény ma pótolhatatlan tudásbázis.

Könyvek és magazin

„... kiadtuk a Fejér megyei irodalmi olvasókönyvet...”

A tudásmegosztás fontos eszköze az alapítvány kiadói tevékenysége. A Velencei-tavi könyvtár sorozat, az irodalmi olvasókönyvek és a rendszeresen megjelenő Velencei-tó magazin mind a térség kulturális, turisztikai és gazdasági életét mutatják be, erősítve a helyi identitást.

Szobrok és domborművek

„ez sem arról szól, hogy újabb és újabb darabok kerüljenek egy gyűjteménybe, hanem konkrétan arról, hogy a térség – a tágabb értelemben vett térség – korábbi kulturális értékeire emlékeztessük az embereket: az ide látogatókat és az itt élőket egyaránt. Ez tehát egy szerteágazó, értékmentő tevékenység.”

Az alapítvány számos köztéri alkotás létrejöttét támogatta: Széchenyi István, Szent István vagy éppen Petőfi alakja Kápolnásnyéken, valamint irodalmi és közéleti emlékfalak Agárdon és Kápolnásnyéken mind a múlt tiszteletét és a közösségi emlékezet erősítését szolgálják. Ezek az alkotások egyszerre kulturális jelképek és turisztikai attrakciók.

Fejlesztések és projektek

„Ez a fejlesztés egy kerékpárút, amely... kulturális rendezvényhelyekhez kapcsolható...”

A Kincsestáj projekt révén egy komplex, kulturális állomásokra felfűzött kerékpáros útvonal jött létre, amely új módon kapcsolja össze a térség értékeit. Az alapítvány emellett részt vett a Bence-hegyi kilátó ötletpályázatának lebonyolításában, valamint elektromos kerékpárok beszerzésével is hozzájárult a fenntartható turizmus fejlesztéséhez.

Élmény és attrakció

„Az emberek döntését ugyanis, amikor kirándulási vagy turisztikai célpontot választanak maguknak, befolyásolja az, hogy – csúnya szóval élve – milyen az „attrakciós sűrűsége” az adott helynek és a környezetének. Egyre nehezebb ugyanis rábeszélni az embereket, hogy menjenek el egy gótikus romot megnézni, ha ott egyébként nem látnak semmi mást, még akkor is, ha annak mondjuk az unikális jellege és érdekessége önmagában is megvan.”

A Halász-kastély és környezete nemcsak történelmi helyszín, hanem komplex élménytér: kiállítások, koncertek, szoborpark és még egy különleges, műemléki vagonokban kialakított szabadulósobába is várja a látogatókat. Az alapítvány felismerte, hogy a mai turizmusban az élmények sokszínűsége kulcsfontosságú.

A Velencei-tó turisztikai újrapozicionálása hosszú távú, következetes építkezés eredménye

Közösségi jövőkép

„Az a törekvésünk, hogy jobb minőségű, tartalmasabb és minden szempontból élhetőbb legyen térségünk.”

A Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány munkájának középpontjában tehát a közösségi jólét áll. Az elmúlt húsz év eredményei azt mutatják, hogy a kulturális értéktérmentés, az örökségvédelem és a tudatos fejlesztés együtt képesek egy térséget új pályára állítani – úgy, hogy abból az itt élők és az ide látogatók egyaránt profitálnak. ◀ str

Velence és a Meszleny-kastély új korszaka

A Velencei-tó, páratlan természeti szépségei és gazdag történeti öröksége révén méltó helyet foglal el Magyarország turisztikai és történelmi térképén. E múlt egyik kiemelkedő emléke a velencei Meszleny-kastély, melynek története szorosan összefonódik a térség fejlődésével, és amely 2026 tavaszára új, kulturális szerepben született újjá.

A birtok

A Meszleny család a 18. század elején vetette meg lábát Fejér vármegyében. Meszleny János alispán nevéhez fűződik a velencei birtok megszerzése és az elnéptelenedett terület újratelepítése. Az utódok a korszak színvonalán álló majorsági gazdálkodást honosítottak

meg, és a század végére már egy jelentős kúria állt a tó keleti partján, a Bágym-patak fölötti dombon. A kastély Meszleny Ignác idején nyerte el igazi fényét: az épület bővítése mellett gondosan kialakított park övezte, hidakkal, szökőkúttal és egzotikus növényekkel. A 19–20. század fordulóján a kastély a helyi társasági élet egyik központjává

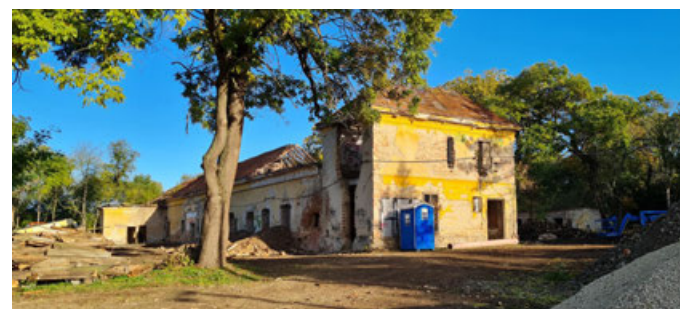
vált, ahol irodalmi estek, vadászatok és zenei összejövetelek adták a mindennapok ritmusát.

A második világháború azonban véget vetett ennek a virágzó korszaknak. Az épület hosszú évtizedekre magára maradt, állapota fokozatosan romlott, és úgy tűnt, hogy a múlt emléke végleg az enyészeté lesz. Ezért is

különleges jelentőségű, ami napjainkban történik: a kastély nemcsak megmenekült, hanem új értelmet is nyert.

Kivételes fekvés

A Velencei-tó közelsége mindig is meghatározta a kastély sorsát, és most ismét kulcsszerepet játszik. A kivételes

Az újjászülött Meszleny-kastély falai között a magyar kerámia- és porcelánművészet eddig kevésbé ismert, mégis lenyűgöző világa tárul fel a látogatók előtt

Fotók: Fischer Emil Múzeum

fekvés – közvetlenül a velencei vasútállomás mellett, Budapesttől alig félóránnyira – ideális alapot teremt ahhoz, hogy a megújult épület a térség egyik legfontosabb kulturális központ-

jává váljon. A kastély új funkciója remek lehetőségeket tartogat Velence és térsége számára is, hogy a kulturális turizmus megerősödjön, arculata gazdagabb, sokrétűbb legyen.

A megújult épület

2026 tavaszára a Meszleny-kastély teljes egészében elkészült, és három jól elkülöníthető funkcióval kezdte meg

működését. Az épület szíve a Fischer Emil Múzeum lett, amely hivatalos műzeumi ranggal, átgondolt szakmai koncepció mentén mutatja be a 19–20. század fordulójának kerámiaművészetét.

A népi szecesszió színgazdag formavilága Fischer Emil alkotásain keresztül kel életre, egyedülálló módon ötvözve hagyományt és művészi újítást

Az állandó kiállítás középpontjában Fischer Emil porcelángyára és a magyar népi szecesszió áll, de a tárlat tágabb összefüggésekben is vizsgálja a korszakot: helyet kaptak benne a Fischer család további alkotói, valamint Zsolnay- és Fischer Ignác-művek is.

A múzeum egyik legkülönlegesebb darabja egy lenyűgöző szecessziós Fischer-cserépkálya, amely hosszú ideig raktárban rejtőzött, és most először vált tartósan láthatóvá a nagyközönség számára. Restaurálását az Iparművészeti Múzeum szakemberei végezték, majd a műtárgy kölcsönzés útján került a kastélyba, ahol méltó környezetben mutatja meg a korszak formavilágának gazdagságát.

Időszaki kiállítóterek: Herendivel indul

Az állandó kiállítás mellett a kastély két időszaki kiállítótérrel is bővült, amelyek évente több alkalommal adnak otthont új tárlatoknak. A program középpontjában a kerámia- és porcelánművészet áll, de az üvegművészet is helyet kap. A nyitó kiállítás a kétszáz éves Herendi Porcelánmanufaktúra történetét mutatja be, különleges együttműködésben a manufaktúrával.

Megidézett múlt

A kastély ugyanakkor nem csak múzeumként működik, hanem történeti emlékezőhelyként is. Külön kiállítótér idézi fel a Meszleny család történetét és az épület múltját, lehetőséget adva arra, hogy a látogatók a műtárgyak befogadása mellett megértsék azt a szellemi és történeti közeget, amelyben ezek az értékek megszülettek.

A megújulás ugyanakkor még nem teljes: a kastélypark rendezése és a nagy pince rekonstrukciója a következő évek feladata marad. Mindez azonban inkább lehetőség – egy olyan folyamat része, melynek célja, hogy a kastély és környezete ismét egységet alkosson, ahogyan egykor a Meszlenyek idején. ◀ str

A Herendi Porcelánmanufaktúra jubileumi tárlata a magyar porcelánművészet legfinomabb hagyományait mutatja be

Az első időszaki tárlat: Herendi 200

A Herendi porcelán a magyar iparművészet egyik legismertebb és nemzetközileg is elismert szimbóluma, amely 200 éves örökségével most Velencére érkezik: a megújult Meszleny-kastély első időszaki kiállításaként a „Herendi 200” jubileumi tárlat a hagyomány és a folyamatos megújulás összhangján keresztül mutatja be a világhírű manufaktúra történetét és kortárs arcát.

A megújult velencei Meszleny-kastély állandó műzeumi kiállítása mellett első időszaki tárlata is nagyszabású: a tárlat a világhírű Herendi Porcelánmanufaktúra kétszáz éves örökségét és kortárs megújulását mutatja be.

A „Herend – évszázadok eleganciája” című kiállítás végigvezeti a látogatót a Herendi Porcelánmanufaktúra két évszázados fejlődésén, a hagyományoktól a jövő dimenziói felé. A bemutatott anyag a klasszikus formák és motívumok mellett a folyamatos innovációt is hangsúlyozza, amely a Herendi

márkát a világ vezető kézi készítésű porcelánmanufaktúrái közé emelte. A tárlat tehát nem csupán tárgyakat vonultat fel – egy élő iparművészeti örökség történetét is elmeséli.

A Herendi működését a múlt tisztelete és a folyamatos megújulás egyensúlya határozza meg, kétszáz éves történetéből kiderül: a márka a 19. századtól napjainkig számos kihívásra adott sikeres választ. Mára több mint hatvan országban ismert és elismert márka, amely az elegancia, az egyediség és a minőség szimbólumává vált.

A manufaktúra olyan iparművészeti értéket képvisel, amely a magyar kulturális örökség meghatározó eleme, valódi hungarikum, a hazai értékek nemzetközi nagykövete.

A „Herendi 200” velencei Meszleny-kastélyban való bemutatkozása tehát szimbolikus találkozás múlt és jelen között. A megújult kastély első időszaki kiállítása méltó módon indítja útjára azt a kiállítási sorozatot, amely a jövőben várhatóan további rangos tárlatoknak is otthont ad majd. ◀

Történetek a falak között

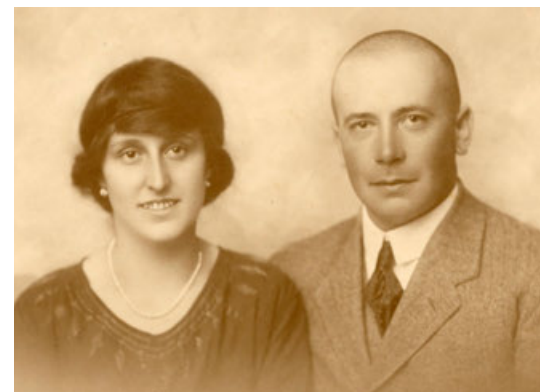
Helytörténeti kincsek a Meszleny-kastély múzeumában

A kastély történeti terme a Meszleny család sorsán keresztül idézi meg a térség társadalmi és kulturális múltját

A velenicei Meszleny-kastélyban megnyíló múzeum állandó kiállítása a térség múltját és egy jelentős nemesi család örökségét mutatja be, izgalmas történeteken és személyes sorsokon keresztül.

A Meszleny család története szorosan összefonódik Velence és a környék fejlődésével, a török utáni újratelepítéstől a társasági élet fellendüléséig

A megújult velencei Meszleny-kastély múzeuma a kerámia- és porcelánművészet bemutatása mellett átfogó helytörténeti kiállításnak is teret ad. Az állandó tárlat hangsúlyos egysége a Meszleny család több évszázados történetét dolgozza fel, amely szorosan összekapcsolódik a térség fejlődésével.

A kiállítás bemutatja, hogyan vált a család Fejér vármegye meghatározó szereplőjévé, soraikban vármegyei tisztségviselőkkel, egyházi személyekkel, katonákkal, művészekkel és országgyűlési képviselőkkel. A történeti anyag érzéketlenül idézi meg azt a társadalmi közeget, melyben a család élt és tevékenykedett. A kastély külön terme betekintést nyújt a török utáni újratelepítés időszakába, a helyi építkezések történetébe, valamint a velencei társasági élet kialakulásába. A bemutatott dokumentumok és történetek révén kirajzolódik, miként formálta a Meszleny család a település és a tó térségének arculatát és közösségi életét. ◀

A kastély tereiben elhelyezett ólomüveg ablakok finoman folytatják a kiállítás hangulatát, a fény és színek játékaival teremtve egységet műtárgy és épület között

Soós Zsuzsanna ragyogó alkotásai

Amikor a kiállítás hangulata az ólomüveg ablakokon folytatódik tovább

Tíz évvel a kápolnasnyéki Halász-kastély felújítása után, amelyet a Velencei-tavi Kistérségért Alapítványnak köszönhet a térség, ezúttal a Kárpát-medencei Művészeti Népfőiskola lehelt életet egy újabb műemléképületbe. A velencei Meszleny-kastély újjászülése szintén fantasztikus lehetőség és teljesítmény a Velencei-tó térségében, melynek szinte minden részlete, tartalma említésre méltó. Köztük azok az ólomüveg ablakok is, amelyek megalkotása egy környékbeli művész, Soós Zsuzsanna nevéhez fűződnek.

Sukoró egyik csendes, magaslati utcájában található műhelyében fogad Soós Zsuzsanna művésznő. A régi, de felújított parasztház aiján belépve üvegdarabok, festmények, színes ékszerek, illatos gyertyák és egy kemence várja a következő alkotásokat és a látogatókat.

Itt született meg az a négy ablakból álló kompozíció is, amely ma már az új kastély egyik különleges látványeleme.
– A történet úgy kezdődött, hogy L. Simon László fejében megszületett a gondolat: a kastélyba ólomüveg ablakok kellenének – meséli Zsuzsanna.

– Mivel az épület Fischer Emil keramikumművész nevét viseli, rengeteg fotót néztem meg a művész munkáiról. Bögrékről, kerámiákról, motívumokról. Azt kérte, próbáljunk ezekből kiindulva megtervezni egy négy ablakból álló kompozíciót.

A feladat egyértelmű volt: a végeredmény idézze meg Fischer Emil világát, még akkor is, ha az anyag – az üveg – egészen más, mint a kerámia.
– Amikor néztem a bögréket, szinte azonnal feltűntek az emberalakok. Fischer Emil nagyon sokszor használta

Fotók: Kórnives-András

Soós Zsuzsanna ékszerei a lángban formált üveg játékoságát és egységességét hordozzák, minden darab külön kis történetet mesél

Soós Zsuzsanna sukorói műhelyében álmolta meg azt a négy részből álló ólomüveg kompozíciót, amely ma a Meszleny-kastély egyik legkülönlegesebb díszítőeleme

ezeket a figurákat, így ez lett a kiindulópont. Nyilván ugyanazt nem lehet elkészíteni üvegből, amit ő kerámiából alkotott, de a stílust, a formavilágot meg lehet idézni. Így indult el a tervezés.

A kompozíció végül egy finom, történeteszerű képpé állt össze.

– Az egyik oldalon egy férfialak indul el, a vállán szalmával, és a szalmaboglyák felé tart. A másik oldalon egy női alak jelenik meg, parasztruhában, egyszerűen, természetesen, aki napraforgók felé tart. A négy ablak tulajdonképpen ezt a két irányt kapcsolja össze. A két ember a széleken indul, középen pedig a természet jelenik meg, és a képek egymás felé tartanak.

A tervezést hosszú, aprólékos munka követte.

– Amikor a terv megszületett és megvolt a bőlítés, akkor kezdődött az igazi munka. Először méretarányosan lerajoltam az egészet, aztán jöttek a sablonok. Minden kis darabot külön ki kell vágni az üvegből. A színeknél is igazodtunk Fischer Emil világához, igyekeztünk minél közelebb maradni az ő színvilágához.

Türelmet igénylő művelet volt: az üvegdarabokat megcsiszolják, rézfóliával vonják be, majd forrasztással illesztik össze. – Ez egy nagyon aprólékos folyamat. A teljes munka – a tervezéstől a kész ablakokig – körülbelül két hónapot vett igénybe.

Arra a kérdésre, mit jelent számára művészként egy ilyen feladat, Zsuzsanna elmosolyodik.

– Óriási megtiszteltetés. Amikor először megkaptam a mintákat, bevalom őszintén, nem is tudtam, kiről beszélünk. Utána néztem Fischer Emilnek, megnéztem a munkáit, hiszen fontos volt, hogy megértem az ő világát. Hogy tényleg abból induljak ki, amit ő alkotott.

Alkotói útja sem hagyományos pályán indult.

– A szívem csücske a festészet. De én eredetileg könyvelő voltam, vagyok. A festést valahol negyvenéves korom körül kezdtem el, egyfajta stresszoldásként. Azt éreztem, hogy a számok mellett az agyam másik felét is használni kellene.

Festeni mesterektől tanult.

– Nem jártam művészeti iskolába. Három különböző festőnél tanultam, mindegyiktől más technikát, más látásmódot kaptam. Aztán a festészetből egyszer csak jött az üveg. Nem tudom pontosan megmondani, hogyan. Egyszerűen elkezdett érdekelni. Először a Tiffany-technika, majd az üveg alakíthatósága ragadt magával. Rájöttem, hogy az üveg nem csak sík felület lehet. Ha kemencébe teszed, teljesen más formát vesz fel. Ez elkezdett nagyon izgatni. Most már van egy nagy kemencém is, tálat, szobrokat szeretnék készíteni.

Az üveg másik világa a lángban formált gyöngy.

– Ez nagyon látványos munka. Egy nagy gázláng fölött kezdod el alakítani az üveget. Nyúlik, folyik, formálódik. Ezekből készülnek aztán az ékszerek,

kicsit a Pandora-gyöngyökhöz hasonló darabok, de sokkal több mindent lehet velük alkotni.

Mindez egy sukorói alkotótérben történik, amelyet 2025 őszén nyitottak meg.

– Ez a ZsuSo Art nyitott műhelye. Azt szeretném, ha tavasszal elindulnának a workshopok. Festés, ékszerek készítése, kisebb üveglakok készítése. Olyan embereknek, akiket érdekel az alkotás.

A műhely nem véletlenül éppen Sukorón található.

– Hét éve költöztünk ide a férjemmel. Korábban Kulcsón laktunk, Dunaújváros mellett. Nagy álmunk volt, hogy víz közelébe költözzünk. Először

a Balaton volt a terv, de végül a Velencei-tó mellett döntöttünk. Nem bántuk meg. Nagyon szeretünk itt élni. Ez a táj nagyon jó hely az alkotáshoz, és most már azt érzem, hogy az emberek is kezdenek megismerni.

A Meszleny-kastélyban ferlagyogó ólomüveg ablakok pedig ennek a kapcsolatlaknak is szép példái: a Velencei-tó vidékén élő alkotó munkái kerültek olyan térbe, amely a régió kulturális életének új központjává válik. A sukorói művész munkája így éppúgy része az új kiállítótér hangulatának, mint a benne helyet kapó remek kiállítási anyagok. ◀

S. Tóttó Rita

A sukorói alkotóműhelyben születő üvegtárgyak és ékszerek a kísérletezés szabadságát tükrözik, ahol a forma és a szín folyamatosan új lehetőségeket nyit az alkotó számára

HIRDETÉSI TARIFÁK

Érvényes: visszavonásig

FELÜLET	LISTAÁR (NETTÓ)
B2	650.000,- Ft
B3	650.000,- Ft
B4	1.500.000,- Ft
Belív 2/1	700.000,- Ft
Belív 1/1	400.000,- Ft
Belív 1/2 (álló)	200.000,- Ft
Belív 1/2 (fekvő)	200.000,- Ft
Belív 1/3	130.000,- Ft
Belív 1/4	100.000,- Ft

FELÁRAK ÉS ENGEDMÉNYEK

SZÖVEGOLDALI FELÁR:	50%
SZPONSORÁLT SZERKESZTŐSÉGI TARTALOM:	50%
TECHNIKAI KÖLTSÉG:	15%

HELYFOGLALÁSI ÉS ANYAGLEADÁSI INFORMÁCIÓ

A kiadvány 10 ezer példányban jelenik meg. A kész anyagokat 15 Mb terjedelemben e-mailben, JPG, TIF vagy PDF formátumban, 300 dpi felbontásban, CMYK színbontásban, proof csatolásával tudjuk elfogadni.

VELENCEI-TÓ – Kulturális, idegenforgalmi, gasztronómiai, gazdasági magazin. Megjelenik évente kétszer, illetve tematikus számokkal alkalmanként. Kiadja a Velencei-tavi Kistérségért Alapítvány, 2475 Kápolnásnyék, Deák Ferenc utca 10., Telefon: +36-30 211-1846, www.velma.hu, e-mail: szerkesztoseg@velma.hu. ISSN 2677-0504. Megjelenik 10 000 példányban. Hirdetésfelvétel a szerkesztőség elérhetőségein lehetséges.

Termelői és kézműves vásár

Május 10.	8:00–12:00	Szeptember 13.	8:00–12:00
Május 16.	16:00–20:00	Szeptember 19.	18:00–22:00
Június 14.	8:00–12:00	Október 11.	8:00–12:00
Június 19.	18:00–22:00	Október 17.	16:00–20:00
Július 12.	8:00–12:00	November 8.	8:00–12:00
Július 17.	18:00–22:00	November 14.	14:00–18:00
Augusztus 9.	8:00–12:00	December 6.	13:00–20:00
Augusztus 14.	18:00–22:00	Adventi vásárok	14:00–18:00

Helyszín: **Kápolnásnyék, Halász Gedeon u. 1.**

Fischer Emil Múzeum

A magyar kerámia-
és porcelánművészet
új múzeuma

Nyitás: 2026. május 9.

Cím: Meszleny-kastély
(Velence, Tábor utca)